



## ЗЕЛЕНСЬКИЙ РОЗПОВІВ ПРО ВІЗИТИ В ІТАЛІЮ І ВАТИКАН

У повідомленні президента зокрема йшлося про домовленості щодо подальшої підтримки України з боку Італії.

Президент України Володимир Зеленський у вечірньому відеозверненні до народу в суботу, 13 травня, розповів про свої візити до Італії і Ватикану.

У повідомленні президента зокрема йшлося про домовленості щодо подальшої підтримки України з боку Італії.

"Італія продовжить підтримку України — настільки, наскільки потрібно, щоб нам вистояти й захистити своїх людей, свою територію. Погоджуємо з Джорджею, пані прем'єр-міністром, нові наші спільні оборонні кроки. Є хороші речі, які зробимо разом для захисту неба. Є хороші речі, які зробимо

разом для захисту на землі. Домовились про зброю і ППО. Є сьогодні й спільна декларація з Італією: всі важливі речі — Євросоюз, Італія підтримала початок переговорів у 23-му році, правильні і вчасні сигнали щодо НАТО", — сказав Зеленський.

Повідомив президент і про розмову з Папою Римським.

"Зустрівся з Папою Римським Франциском, і це була розмова, яка дійсно може вплинути на історію, дійсно може допомогти зупинити зло агресії. Я розказав про злочини, які скоїли російські окупанти проти наших людей, про депортацію українських дітей... Попросив Його Святість допомогти повернути наших дітей додому — в Україну", — додав президент.

Зеленський також поділився вра-

женнями від атмосфери в Римі.

"І ще одне. Особливо я вдячний усім тим людям, які були на вулицях Риму з нашими, українськими, прапорами, які зустрічали українську делегацію з відкритим серцем і щирою доброю емоцією", — сказав Зеленський.

**За Валентиною Пустівою,  
«Кореспондент»**

\* \* \*

(«УМ»). — Володимир Зеленський закликав Його Святість до чіткого засудження військової агресії росії проти України й наголосив, що не може бути рівності між жертвою та агресором.

☛ Зеленський...стор. 2

## ВИШИВАНКА, ЯК У СТЕПАНА БАНДЕРИ



Рік тому проект "Вишивка в одязі видатних українців" відтворив сорочку Степана Бандери. Нещодавно таку ж подарували головнокомандувачу ЗСУ Валерію Залужному.

Разом з ініціативою "Всесвітній день вишиванки" провели не одну акцію "Вишиванка – духовна броня українців". Це допомогло зібрати кошти та придбати:

бронезилети для воїнів,  
реанімобіль для "Госпітальєрів",  
необхідне спорядження для ЗСУ.

Проте війна триває. Тому майстрині створили сорочку для захисника "Бандера Military Style".

"Ми пишаємося тим, що найперша сорочка з цієї колекції тепер належить нашому Головному захиснику! Нехай вона стане вишиваною бронєю для нашого головнокомандувача, бо саме він веде наших воїнів до Перемоги! Слава Україні!" — мовиться у повідомленні.

Сорочку створили за схемами Вікторії Кривоніс, а пошили в ательє "ZETA atelier". Її вишивала майстриня Ольга Лелик.

Фото: «ZETA atelier»

За Ольгою Котів, «24 канал»



## ВИРОК!

За матеріалами СБУ районний суд м. Кропивницький вперше в Україні виніс вирок високопоставленому клірику упц (мп), колишньому керівнику Кіровоградської єпархії митрополиту іоасафу. Він та секретар цієї установи повністю визнали свою вину у злочинах, які їм інкримінувала Служба безпеки.

Таким чином, суд і самі фігуранти повністю підтвердили доказову базу, зібрану співробітниками СБУ.

Їх засуджено за ч. 2 ст. 28 та ч. 1 ст. 161 Кримінального кодексу України (порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної, регіональної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками, вчинене за попередньою змовою групою осіб).

Враховуючи співпрацю зі слідством, суд призначив їм 3 роки позбавлення волі з іспитивним терміном 2 роки, а також заборонив на 1 рік займати посади керівників релігійних управлінь та єпархій.

Фігуранти публічно вихваляли захоплення частини території України та «роздували» міжрелігійну ворожнечу в регіоні на користь країни-агресора.

За даними розслідування, єпископ входив до найближчого оточення московського патріарха кіріла, з яким координував підривно діяльність проти нашої держави.

Для цього митрополит був на постійному зв'язку з очільником рпц і виконував його доручення щодо виправдовування російської агресії та окупації східних і південних територій України, зокрема АР Крим.

Вказівки з москви надходили у вигляді письмових циркулярів, а також під час особистих зустрічей на території рф.

До злочинної діяльності єпископ залучив секретаря єпархії.

За їх дорученням у церквах релігійної громади людям роздавали ворожу пропагандистську літературу, яку друкували багатотисячними накладками в типографіях країни-агресора.

У цих книгах російські «автори» ставили під сумнів українську державність і вихваляли кремлівський режим.

Під час обшуків на території єпархії правоохоронці виявили велику кількість проросійських друківаних матеріалів і документи із доказами листування з московськими «кураторами».

Розслідування проводили співробітники СБУ у Кіровоградській області за процесуального керівництва органів прокуратури.

Текст і фото: Служба Безпеки України

# УСЯ ВЕЛИКА БРИТАНІЯ РАЗОМ З УКРАЇНОЮ

(ОПУ). — У межах візиту до Великої Британії Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із Прем'єр-міністром Сполученого Королівства Ріші Сунаком.

Голова Української держави висловив подяку очільнику британського уряду та всьому народу Великої Британії за підтримку України.

«У цей час викликів, у цей складний, вирішальний момент для нашого народу, зокрема для наших воїнів, коли ми готуємося до контрнаступальних кроків і нам потрібен успіх, ви – разом з нами, ви допомагаєте – уся Велика Британія, ваш уряд і ви особисто. Це для нас дуже важливо. Дуже дякую вам за це», – сказав Президент України під час спілкування з представниками ЗМІ за результатами переговорів із Ріші Сунаком.

За його словами, на цій зустрічі основну увагу було зосереджено на питаннях оборонної підтримки України.

Володимир Зеленський подякував за значний пакет підтримки, який підготувала Велика Британія для України, і зауважив, що це допоможе зберегти життя наших людей.



Мова йшла про питання надання Україні винищувачів.

«Це дуже важлива тема для нас, тому що ми не можемо контролювати небо... Ми – партнери, і Ріші знає всі деталі того, що відбувається на фронті. Ми хочемо створити коаліцію винищувачів. Ми говорили про це. Я надзвичайно позитивно налаштований. І, думаю, найближчим часом ви почуєте про важливі рішення. Але спершу ми маємо трохи попра-

цювати», – сказав Президент України.

Зі свого боку Ріші Сунак зазначив, що для нього честь і задоволення вітати знову Володимира Зеленського у Великій Британії.

«Сьогодні Україна хоробро протистоїть російській агресії. І ми мали чудову нагоду поговорити про підтримку, яку надає Велика Британія Україні не лише зараз, а й на майбутнє», – наголосив він.

Прем'єр-міністр зауважив, що українці сьогодні на полі бою відстоюють спільні цінності свободи, демократії та верховенства права.

За словами Ріші Сунака, його краї-

на й далі надаватиме українському народові підтримку, що необхідна для захисту від агресії.

Він зазначив, що Велика Британія рада бути першою країною, яка передала Україні зброю великої дальності, а також посилюватиме протиповітряну оборону нашої країни й надаватиме далекобійні ударні дрони.

«І кремль має знати, що ми нікуди не підемо, ми будемо робити це й надалі. Ми залишаємося непохитними в тому, щоб допомогти Україні захиститися», – сказав очільник британського уряду.

На його переконання, Україна повинна не лише відновити свою територіальну цілісність, а й мати змогу захистити себе в майбутньому.

«Ще однією темою наших переговорів сьогодні були безпекові домовленості, які ми повинні запровадити між країнами-союзниками для України на довгострокову перспективу», – розповів Ріші Сунак.

Він також зазначив, що Велика Британія готова відіграти активну й одну з ключових ролей у створенні авіаційної коаліції. Прем'єр-міністр зауважив, що це питання стосується не лише надання літаків, а й тренування пілотів, відповідного матеріально-технічного забезпечення.

Фото: ОПУ

## ЗЕЛЕНСЬКИЙ РОЗПОВІВ ПРО ВІЗИТИ В ІТАЛІЮ І ВАТИКАН

→ Закінчення з стор. 1

Президент запросив Папу Франциска відвідати Україну, щоб підтримати молитвою всіх українців, які потерпають від російського терору й борються проти зла, яке прийшло на українську землю.

Володимир Зеленський також передав Його Святості картину «Втрата, 2022-58» авторства Олексія Ревіки, який народився в нині окупованому росією Мелітополі Запорізької області. Ця картина є частиною серії «Червона лінія», що ілюструє події війни, які відбуваються зараз. Кожен твір серії – це червона лінія, яку перетнула росія.

Папа Франциск подарував президенту Зеленському невелику скульптуру у вигляді оливкової гілки – символу миру.

(«24 канал»). — Після Італії і Ватикану Президент України відбув до Берліна, де канцлер Німеччини Олаф Шольц оголосив новий пакет військової допомоги Україні на суму 2,7 мільярда євро. "Твій візит до Берліна є потужним сигналом, дорогий Володимире Зеленський. Уже 444 дні триває жорстока загарбницька війна росії проти твоєї країни... Ми не послаблюємо нашу підтримку: Німеччина надає новий пакет військової допомоги загальною вартістю 2,7 млрд. євро, у тому числі — бойові танки Leopard-1, БМП Marder та системи ППО Iris-T", — зазначив голова німецького уряду.

Президент отримав у німецькому Аахені премію Карла Великого. Її

присудили Зеленському та українському народу за захист свободи, демократії та європейських цінностей. Під час потужної промови українського лідера про перемогу над росією нагорода Карла Великого гучно впала з підставки. «росіяни. Але ми не боїмося, бо ми разом! – прокоментував президент.

Жарт президента викликав посмішки у присутніх та зірвав шквал аплодисментів.

Володимир Зеленський та Олаф Шольц підписали декларацію про підтримку України на шляху до НАТО.

В неділю, 14 травня Президент Володимир Зеленський прибув до Парижа. Емманюель Макрон зустрів українського президента у Єлисейському палаці.

Президент Франції наголосив на підтримці України. Макрон підкреслив, що Україна отримуватиме підтримку стільки часу, скільки необхідно, а Париж допомагатиме їй як індивідуально, так і в межах ініціатив ЄС, НАТО, ООН та інших організацій.

«Найближчими тижнями Франція проведе підготовку й оснастить кілька батальйонів десятками броньованих машин і легких танків, включно з AMX-10RC. Крім того, Франція зосереджує свої зусилля на підтриманні можливостей протиповітряної оборони України, щоб захистити її населення від ударів росії», – йдеться у спільній заяві Президентів України і Франції.

Фото: ОПУ

Conservatives stand with the over one million Ukrainian Canadians and the people of Ukraine as they valiantly stand up to the Kremlin in defense of their independence and freedom.

Today, as we put on our vyshyvanka, **Conservatives restate our commitment to standing with the resilient and courageous people of Ukraine.**

*Slava*  
**Ukraini!**

**PIERRE POILIEVRE**  
Leader of the Conservative Party of Canada

## У ВАРШАВІ РОСІЙСЬКИЙ ПОСОЛ ЗМУШЕНИЙ БУВ ВШАНУВАТИ ПАМ'ЯТЬ ЗАГИБЛИХ УКРАЇНЦІВ

У Польщі громадські активісти заблокували послу рф шлях, і йому довелося покласти квіти до меморіалу загиблим українцям внаслідок російської агресії, замість радянського пам'ятника, до якого він ніс квіти.

Про це повідомили активісти ініціативи "Євромайдан-Варшава" та активістка Наталка Панченко.

Активісти створили довкола пам'ятника радянським солдатам у Варшаві велетенську інсталяцію, що зображує понівечені війною українські міста і символічні могили загиблих українців. Задум полягав у тому, щоби послу довелося "або піти по-людськи через головний вхід, проходячи обстріляні росіянами Ма-



ріуполь, Бучу, Ірпінь та свідомо йти по гробах і крові українців, або лізти, як дич, по кущах боковими входами".

У підсумку посол не підійшов до пам'ятника, а залишив принесені квіти перед створеною активістами інсталяцією.

У коментарі ЗМІ посол рф сергей андреев висловив жаль, що йому другий рік поспіль не вдається вшанувати пам'ять радянських військових через такі перешкоджання, але одразу ж додав, що це його "не засмучує".

Фото: «Фейсбук»  
«Євромайдан-Варшава»  
За Оленою Черкасець, «УМ»

## ДІАСПОРА ЗАКЛИКАЄ КАНАДУ ДЕПОРТУВАТИ РОСІЙСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ

російські дипломати у Канаді використовують свій статус для втручання у внутрішні справи країни та підризу підтримки України.

Про це кореспондентів «Укрінформу» заявили у Конгресі Українців Канади, коментуючи видворення з Канади китайського дипломата.

«Китай намагається втручатися у нашу демократію, і так само чинить рф. Під дипломатичним прикриттям російська держава займається шпигунством, іноземним втручанням та дезінформацією. російські дипломати перебувають тут для підризу підтримки Канадою України та дестабілізації нашої демократії», – зазначили в українській організації.

У Конгресі звернули увагу, що «рф, яка є супротивником Канади та веде геноцидну агресивну війну проти України, має більше

як 80 акредитованих в Канаді дипломатів».

«КУК закликає уряд Канади видворити російських дипломатів з нашої держави. Представникам геноцидного режиму немає місця в Канаді», – наголосили у Конгресі Українців Канади, нагадавши, що «жодного російського дипломата не було видворено з Канади з 2018-го року».

Канада оголосила персоною нон грата співробітника дипломатичної місії Китаю, який намагався здобути для Пекіна інформацію для залякування канадського депутата.

У відповідь Китай оголосив «небажаною особою» канадську дипломатку Генерального консульства Канади у Шанхаї та зажадав від неї впродовж трьох діб залишити територію КНР.

Укрінформ

## БРИТАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ПОСТАВИВ ПУТІНА НА МІСЦЕ

владімір путін під час сміхотворного параду у москві цинічно звинуватив Захід у провокації конфліктів. Бункерному диктатору різко відповів прем'єр-міністр Британії Ріші Сунак.

Як сказав Сунак, є лише одна людина, яка несе відповідальність за незаконне та неспровоковане вторгнення в Україну, і це сам путін.

Британський прем'єр зазначив, що злочини, які скоюють російські загарбники в Україні, жахливі. Як і страждання, яких зазнає український народ. Він зазначив, що вважає правильним продовження підтримки народу України для протистояння російській агресії.

«Саме це я і Сполучене Королівство продовжуватимемо робити», – уточнив Сунак.

Альона Захарова, «24 канал»

## «СИЛОВІ ІГРИ» ПУТІНА

Канцлер Німеччини Олаф Шольц заявив, що у Європейському союзі не бояться демонстрації кремлем сили, а мають намір підтримувати Україну стільки, скільки потрібно.

Про це повідомляє «Reuters».

«У 2200 кілометрах на північний схід звідси путін демонструє своїх солдатів, танки та ракети. Нас не повинні лякати такі силові ігри! Залишаймося непохитними в нашій підтримці України — стільки, скільки буде потрібно!», — йдеться у промові Шольца.

## КЛІНТОН ЗАКЛИКАЛА КРАЇНИ НАТО ПЕРЕДАТИ УКРАЇНІ УСЕ НЕОБХІДНЕ ДЛЯ КОНТРНАСТУПУ

(«День»). — Міжнародній спільноті варто наростити темпи та масштаби військової допомоги Україні, аби допомогти при контрнаступі.

Про це під час виступу в Оттаві заявила колишня державна секретарка й кандидатка на президента США Гіллари Клінтон.

«Саме українці воюють та вмирають, вони перебувають на передовій — буквально — захищаючи власну державу та створюючи bastion демократії. Мені б хотілося, аби ми робили ще більше, аби прискорили доставку всього, що їм потрібно. Я б воліла, аби усі держави, усі члени Альянсу передали їм усе можливе», — сказала Клінтон.

Вона наголосила, що у разі розгортання весняного наступу, «українцям потрібна буде ця допомога». «російське вторгнення продемонструвало нам, що путін та військово керівництво росії абсолютно не зважають на життя своїх громадян», — зазначила Гіллари Клінтон.

На переконання Клінтон, «найкращий спосіб припинення путінської агресії — перемога України, тобто нам слід більше їм допомагати».

## МІНІСТРИ ОБОРОНИ ПОЛЬЩІ ТА КАНАДИ: ПРАЦЮЄМО ПЛІЧ-О-ПЛІЧ ДЛЯ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ



Польща та Канада визнають непохитну підтримку України у боротьбі з агресією рф.

Про це під час офіційного візиту до Канади заявив міністр національної оборони Польщі Маріуш Блашак.

«Я хотів би подякувати міністру оборони Канади Аніті Ананд за її підтримку України, особливо — за чіткість поставок танків „Leopard“. Ваше рішення надати цю техніку змусило інші країни наслідувати вашому прикладу і створити танкову коаліцію», — сказав голова Міністерства оборони Польщі.

Обговорюючи ситуацію на східному фланзі

НАТО та загрозу безпеці, особливо в Європі, у зв'язку з нападом росії на Україну, очільник польського Міністерства оборони зазначив, що в цей час важливі солідарність і єдність союзників.

«Участь Канади в допомозі Україні та у двосторонній і союзницькій співпраці доводить, що Канада є надійним другом і союзником Польщі. Ми діємо разом, щоби підтримувати безпеку Європи», — підкреслив Маріуш Блашак.

Міністр оборони Канади Аніта Ананд зазначила, що Канада надала значну допомогу Україні, і наразі в Польщі перебуває 80 канадських військових, які навчають українських солдатів — саперів і танкістів. Також проводять навчання з надання першої медичної допомоги на полі бою.

«Ми можемо запропонувати ці навички значною мірою тому, бо Польща була готова допомогти», — сказала Аніта Ананд.

Вона також додала, що військові Збройних сил Канади та Польщі працюють пліч-о-пліч, аби навчати українців і захищати НАТО через посилену бойову групу передової присутності у Латвії. Країни й надалі продовжуватимуть зміцнювати оборонне партнерство.

Фото: «АрміяInform»  
Віталій Литвин, «АрміяInform»

# «ЛАВА ДО ЛАВИ, ПЛЕЧЕ ДО ПЛЕЧА!»

Зустрічі з Головою ОУН (б) Олегом Медуницею в Чикаго

29 квітня в Культурному Осередку українська громада в Чикаго радо вітала лідера бандерівської ОУН Олега Медуницю.

Ведуча програмою заходу Адріана Одомірок, а також головна виховниця осередку СУМ ім. Дмитра Вітовського зачитала на початку точку з Декалогу: «Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства й простору Української Держави!». Далі слово сказав Ігор Дячун – президент Українського Конгресового Комітету Америки (відділ в Ілліной). Короткий і змістовний екскурс в історію та створення Організації Українського Державницького Фронту був дуже цікавим для молоді. Консолідація та солідарність українців за кордоном – це не лише окрема сторінка нашої історії, але й актуальне завдання сьогодні.

Ігор Дячун перерахував організації, які були створені націоналістами та продовжили боротьбу за незалежність України, серед них: Українська Національна Рада, Ліга Визволення України в Канаді, Антибольшевицький Блок Народів, Спілка Української Молоді, Союз Українських Організацій Австралії, Союз Українців Великої Британії, а також Організації Оборони Чотирьох Свобід України в США. Пізніше ці організації створюють одну об'єднавчу структуру – Світовий Визвольний Фронт (з 1993 року – Світовий Державницький Фронт). Але найбільше до створення фондів та розгортання визвольної боротьби спричинилася Організація Українських Націоналістів.

Олег Медуниця розпочав своє слово зі слів подяки українській громаді в США, яка протягом багатьох років допомагала коштами в розбудові української державності. Як приклад, гість привів передачу сучасних супутникових систем зв'язку, коли москвити стояли біля Києва. Це значно допомогло координувати роботу нашої артилерії по ворожій техніці.

«Головне завдання українців в США – це адвокація України», – сказав гість. Велике значення має робота з сенаторами від штату та урядовцями, але в цьому процесі має бути зворотний зв'язок. Він особливо підкреслив, що йде війна цивілізованого світу проти тиранії і вар-



варства. Твердження, що «гарних руських не існує» зал зустрів схвальними вигуками. Якщо говорити тезами, то виділимо основні:

- ми будемо вільні тоді, коли буде знищена російська імперія зла;
- росіяни на даному етапі воюють проти нас усім, окрім ядерної зброї;
- нам на 2,000 км фронту не вис-тачає систем ПВО;
- наші попередники не сумнівалися в агресивних намірах росії щодо України;
- необхідний арешт усіх активів росії за кордоном для функціонування економіки України.

Особливу увагу Олег Медуниця приділив роботі Фонду Оборони України ОУН, активи якого певний час були заморожені. А ми нагадаємо, що у 1973 році з ініціативи Голови ОУН (б) Ярослава Стецька на другому З'їзді Світового Українського Визвольного Фронту був створений Фонд оборони України, який функціонує і понині.

Генеральний консул України в Чикаго Сергій Коледов у своєму виступі говорив про непростий шлях України після Другої світової війни. Як і тоді, так і сьогодні, йдеться про виживання нації.

Ірина Ценглевич зорганізувала аукціон, щоб поповнити Фонд Оборони України. Прапор, який привезли з-під Бахмута, був проданий за 6 тис. дол. і дістався 31-му відділу ООЧСУ м. Палатайн.

Павло Бандрівський, віце-президент УККА (відділ в Ілліной) та керівник Спілки Української Молоді ім. Павлушкова в Чикаго, розпочав свій виступ словами: «Ми маємо те, що москалі не можуть мати – патріотичну діаспору». Також пан Павло подякував усім, хто долучився до організації зустрічі та зачитав жертводавців Фонду ОУН: Христя Верещук від фундації «Спадщина» передала 20 тис. дол., УККА (Ілліной) – 5 тис. дол., родина Кулясів – 8 тис. дол., родина Пилипчаків – 2 тис. дол., родина Марії Дмитрів – 2 тис. дол., Ірина Ценглевич – 2 тис. дол., восьмий відділ ООЧСУ – 1 тис. дол., ООЧСУ (жінки) – 1 тис. дол., Ігор Дячун – 1 тис. дол., Ольга Сорока – 1 тис. дол., Нестор Попович – 1 тис. дол., Оля Бандрівська – 1 тис. дол., СУМ Чикаго – 1 тис. дол., відділ осередок СУМ ім. Полковника Д. Вітовського – 500 дол.

В культурній програмі взяли участь «Прикарпатський Квартет», який чудово виконав композиції «Воскресіння» та «За Україну». Бандурист Іван Шміло заспівав нашу улюблену «Йшли селом партизани...» та інші патріотичні пісні під бандуру.

30 квітня, перед початком Літургії, Олег Медуниця вклонився перед пам'ятниками воякам Української Повстанської Армії, які поховані на ділянці УПА св. Андріївського цвинтаря. Це велика пошана для нащадків тих самих героїв, які 80 років тому боролися за незалежність України.

Після цього він віддав шану біля

пам'ятника жертвам Голодомору-Геноциду. Потім поклав квіти та вклонився до пам'ятника «Небесній Сотні та всім Героям України». Як і в минулому, наш чорнозем знову просякнутий червоною кров'ю найкращих синів і дочок українського народу.

Отець Віктор Полярний представив Голову ОУН (б) прихожанам і запросив його сказати кілька слів. У своїй короткій промові Олег Медуниця розповів про війну в Україні та поточний стан і виклики, з якими стикаються всі українці, але зазначив, що серед населення є розуміння потреби боротьби, доки всі наші землі не будуть повернуті, а загарбники не будуть змушені платити за спустошення, яких вони завдали Україні.

Олег Медуниця висловив визнання важливої ролі, яку відіграла і продовжує відігравати діаспора у наданні підтримки Україні, як лобіюючи членів Конгресу, так і надаючи фінансову допомогу.

Оскільки потреби великі, особливо у спецпродукції, яку використовують військові, гість попросив громаду Св. Андрія продовжувати підтримувати Україну молитвами та пожертвами.

Опісля відбулася обідня зустріч з отцем парохом Віктором Полярним, отцем Михайлом Лещишиним, Іваном Яреськом (Голова Парафіяльної Управи) та членами Парафіяльної Управи. Відбулася змістовна дискусія на теми, важливі для перемоги та майбутнього України. Дискусія була зосереджена на тому, як допомогти Україні перемогти, як боротися з російською дезінформацією, та питаннях, з якими зараз стикаються православні парафії за межами України. Обмін інформацією був змістовним і корисним для всіх учасників.

Відвідини завершилися оглядом кафедрального собору та реліквій, отриманих з України під час минулих протестів за свободу, на знак вдячності за підтримку, яку парафія Св. Андрія постійно надає Україні.

Фото: «УП»  
УІС, за матеріалами газети «Сурма»

## ПРЯМА МОВА

### Олексій Данілов, секретар РНБО:

Декілька годин можуть крокувати «парадом» на «червоній площі» мертві російські окупанти, які безславно і без честі загинули в Україні. Це єдиний парад, який гідний приймати вбивця українських дітей путін у свого чвк-війська, і єдина правда, яку мають знати росіяни про свою країну.

### Антоніо Гутерріш, генеральний секретар ООН:

На жаль, я вважаю, що переговори про мир зараз неможливі.

...обидві сторони переконані, що можуть перемогти.

Ми, наскільки це можливо, ведемо діалог з обома сторонами для розв'язання конкретних проблем. Найважливішою ініціативою став експорт зерна з України... А зараз я не бачу можливості для негайного припинення вогню та мирних переговорів.

### Михайло Подоляк, радник Офісу Президента України:

Фраза Генсека ООН Антоніо Гутерріша, що

"мир в Україні зараз неможливий", децю вражає.

За його словами, мир в Україні цілком можливий, якщо:

- Агресору нагадають нарешті відповідні статті статуту ООН та "ввічливо" попросять залишити чужу територію.
- Перестануть вважати частиною ООН і Ради безпеки ООН.
- росія виведе свої війська з України. Не треба плодити сенси й виправдовувати штучне безсилля, коли все очевидно.

## КІЛЬКОМА РЯДКАМИ

- 8 травня у США відбулася церемонія вручення Пулітцерівської премії. Серед інших її отримали український фотограф, відеожурналіст та продюсерку. Мова про Євгена Малолєтку, Мстислава Чернова, а також Василісу Степаненко.
- Наступний Саміт G20 на чолі з Бразилією пройде в місті Ріо-де-Жанейро в листопаді 2024 року.
- Лідер Китаю Сі Цзіньпін не привітав владіміра путіна з нагоди «Дня перемоги» 9 травня.
- Україну відвідала голова Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн. Президент Володимир Зеленський нагадав Високій Гості, що «Уже давно настав час, щоб прибрати штучну політичну невизначеність у відносинах між Україною та Євросоюзом. Настав час для позитивного рішення щодо відкриття переговорів про членство України в Євросоюзі. Наші цінності – безпека. Наш добробут – мир на континенті. Усе це може реалізуватися для Європи на 100% лише разом з Україною».
- 9 травня парламент Франції визнав ПВК «Вагнер» терористичною організацією. За це рішення проголосував 331 депутат, проти не було жодного голосу. «Впевнені, наступним кроком буде визнання Росії державою-терористом. Працюємо над цим з нашими французькими партнерами», — зазначили в українському посольстві.
- Всі країни-члени НАТО підтримують ідею про вступ України до Альянсу. Питання полягає у тому, коли це відбудеться. «Передусім, усі союзники з НАТО згодні з тим, що Україна стане членом Альянсу. Всі союзники згодні з тим, що Україна має право обирати свій власний шлях, що рішення приймає не Москва, а Київ. І всі союзники згодні з тим, що двері НАТО залишаються відчиненими», — сказав генеральний секретар Єнс Столтенберґ.
- Україна має бути готовою до вступу в Європейський Союз через два роки. «Ми ставимо амбітні цілі: бути готовими до вступу в Євросоюз через два роки. Завдання складне й комплексне. Зараз проводимо аналіз 29 тисяч правових документів ЄС, які повинні стати частиною нашого законодавства. Цього року розраховуємо отримати політичне рішення від Європейського Союзу про початок перемовин щодо вступу», — сказав прем'єр-міністр України Денис Шмигаль.
- 9 травня, президент України Володимир Зеленський виступив на онлайн-саміті лідерів держав «Core Group» зі створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. «Маємо довести, що агресор помилявся в усьому! Не лише у своїх військових розрахунках, не лише у тому, як він оцінював наше лідерство, наші державні та економічні системи. Але й у тому, як він оцінював наше ставлення до справедливості. ...наші цінності для нас — справжні, і ми будемо їх захищати. А отже, ми зробимо все можливе, щоб головний винуватець цієї агресії та всі його спільники були притягнуті до відповідальності за все скоєне ними — без виключення! Передусім це стосується злочину агресії», — наголосив Президент.
- Секретар РНБО Олексій Данілов висміяв парад у Москві: «росія подала заявку до "Книги рекордів Гіннеса" про найкоротший військовий парад. Захід "побєдобєсія" на "червоній площі" на Москві тривав приблизно 40 хвилин і став найкоротшим із 1941 року. Страх — головна причина, що змусила кремлівську зграю якомога швидше бігти назад до бункерної нори. Страх — це пожиттєвий український подарунок путіну та його угрупованню».
- У День Європи поруч із прапорами ЄС біля будівлі Європейської комісії замайорів український національний стяг. «Непохитні єдність і солідарність на підтримку України. Європа була з нею, коли росія розпочала своє широкомасштабне вторгнення в лютому 2022 року. Ми все ще з нею. І будемо поруч стільки часу, скільки буде потрібно», — запевнили в Єврокомісії.
- Предстоятель упц мп митрополит Онуфрій заборонив священнослужити трьом клірикам Київської єпархії упц мп, які разом зі своїми парафіянами приєдналися до ПЦУ.

## Фундація Будучність

Фундація Будучність - зростає, розвивається і діє згідно сучасних потреб нашої громади, але має впевнену візію на майбутнє.

Кожна пожертва, спрямована на підтримку громадських, культурних, історичних та освітніх зусиль в Канаді, є важливим знаком довіри і підтримки діяльності нашої Фундації.

### МИ ПІДТРИМУЄМО



2282 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1N9 Phone: (416) 763-3388 Fax: (416) 763-4512 Website: bcufoundation.com



**OMNI 1 - ON**  
субота - 8 PM  
вівторок - 11 PM\*  
субота - 7 AM\*

**OMNI - AB**  
неділя - 8 AM

**OMNI - BC**  
неділя - 8 AM

\*Повторення

## Дивіться Forum TV!

Рекламуйтеся або станьте спонсором частини програми!



Дивіться програму по всій Канаді на телеканалі OMNI!



ForumTV Canada



@ForumTVCanada

www.forumtv.ca | TEL: 416-572-8255 | info@forumtv.ca

## ПІСНЯ УКРАЇНИ

РАДІОПРОГРАМА

SONG OF UKRAINE



Новини, події, вітання та пісні на замовлення  
З понеділка до п'ятниці 7:30 вечора на хвилі 1320AM  
В прямому ефірі www.cjmr1320.ca

Song Of Ukraine, 9 Plastics Ave, Etobicoke ON M8Z 4B6  
Телефон редакції: 416-572-8251  
Email: sof.u.radio@gmail.com  
Facebook: facebook.com/SOFUradio

РЕДАКТОР ТА ВЕДУЧА НАТАЛКА ПОПОВИЧ

"Homin Ukrainy" Publishing Co. Ltd. 9 Plastics Ave., Toronto, Ont. M8Z 4B6

Tel.: (416) 516-2443 Fax: (416) 516-4033  
e-mail: homin@on.aibn.com  
Суспільно-політичний тижневик  
Видає Видавнича Спілка "Гомін України"  
з обм. пор. у Торонті Онтаріо Канада.  
Виходить щовівторка (46 разів в році)

«Гомін України» – орган Українських  
Державницьких Організацій Канади

Голова редакційної колегії – д-р Олег Романишин  
Редактор газети – Оксана Соколик

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА  
YEARLY SUBSCRIPTION

PUBLICATION MAIL

Канада: \$75

Canada: \$75

STANDARD MAIL

Канада: \$100

Canada: \$100

3CA: \$120 USD

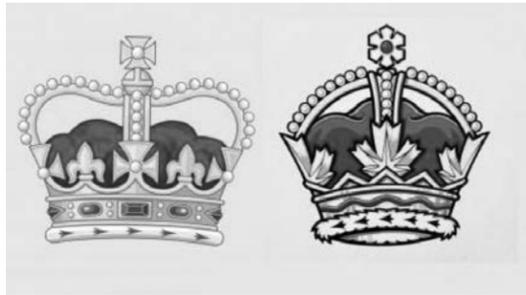
USA: \$120 USD

міжнародні: \$250

international: \$250

Редакція не повертає надісланих матеріалів і не веде листування в їх справі, застерігає право їх скорочувати та справляти. Статті, підписані прізвищем чи ініціалами, не є обов'язково висловом становища редакції. У матеріалах з України збережено правопис оригіналу. Оголошення до кожного чергового числа приймаємо телефоном або письмово до П'ЯТНИЦІ, год. 1:00 по пол. За зміст оголошень редакція не відповідає. Річники "Гомону України" та англомовного додатку "Ukrainian Echo" можна замовляти в електронному форматі.

## У КОРОЛІВСЬКІЙ КОРОНІ КАНАДИ ХРЕСТИ ЗАМІНИЛИ НА СНІЖИНКУ І КЛЕНОВІ ЛИСТКИ



(PISY). — Король Чарльз III погодив новий дизайн геральдики королівської корони уряду Канади, в якому головний хрест замінили на сніжинку, а бічні хрести — на кленові листочки.

Чарльз затвердив новий дизайн за порадою уряду Канади, інформує «СНА».

Внести зміни до дизайну канадської королівської корони запропонував прем'єр-

міністр Джастін Трюдо. Укинувши традиційні хрести, дизайнери розмістили на короні «елементи, що наголошують канадську ідентичність монархії», — пояснюється на веб-сторінці генерал-губернатора.

Зазначимо, що хрест, розміщений на короні християнського короля, вважається нагадуванням про те, що світ підпорядковується пануванню Ісуса Христа. Цей символ є частиною регалій коронації британської монархії.

Офіційна емблема короля Чарльза, що включає корону Тюдора, містить хрести. Однак, канадський дизайн замінив ці символи на кленові листочки, які є «квінтесенцією канадських символів, що використовуються від 19-го століття на представлення Канади і її громадян».

Фото: PISY

## КАЗАХ У ШАПЦІ З ТРИЗУБОМ ПРИНІС УНІТАЗ ДО ПАМ'ЯТНИКА ЖУКОВУ

Жителі Казахстану 9 травня вийшли на урочисті заходи з українською символікою та висловили своє ставлення до армії РФ.

У Казахстані в місті Уральськ місцевий активіст приніс до пам'ятника маршала Жукова «трофейний» унітаз. Так він дав зрозуміти, як ставиться до російської армії та до путіна зокрема. Про це повідомляє телеграм-канал «Басе».

«Активіст з Уральська Жаннат Ахмедьяров приніс унітаз до пам'ятника Жукову. Так він висловив своє ставлення до фашистського радянського режиму, а разом і до путіна», — йдеться в повідомленні.

Унітаз активіст розмістив між покладеними квітами біля пам'ятника Жукову, якого після закінчення Другої світової війни звинувачували в мародерстві. З Німеччини після перемоги він привіз 4 км дорогих тканин, понад 300 одиниць різного хутра, 4 десятки килимів, які вивезли з багатих будинків у Німеччині, пів сотні картин, 7 ящиків сервізів,



срібні гарнітури, золоті та срібні прикраси, які під час обшуків у межах так званої «трофейної справи» слідчі вимірювали в кілограмах. Це багатство він зберігав на дачі в Рубльово.

Інший житель Казахстану в Актюбі Фархад Газіз вийшов підтримати Україну з українським прапором.

Фото: телеграм-канал Басе  
За Ростиславом Вонсом, «Главком»

## «ВІЙНИ В УКРАЇНІ НЕ СТАЛОСЯ, ЯКБИ ПРЕЗИДЕНТОМ США БУВ ТРАМП»

Голова угорського уряду назвав Брюссель "прогресивною дослідницькою лабораторією, в якій відбувається подальший розвиток атакуючого західного вірусу, який паралізує уми народів і робить їх боягузами".

Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан, який раніше обурювався перспективою вступу України до НАТО, заявив, що війни в Україні вдалося б запобігти, якщо б колишній президент США Дональд Трамп залишився на посаді. Про це повідомляє "444.hu".

Орбан виголошує промову у межах Конференції консервативної політичної дії (СРАС) закликав Трампа балотуватися і "зробити Америку великою".

Другий рік поспіль зазначена конференція відбувається в Європі. Заходи СРАС проводяться з 1974 року, останнім часом у них бере активну участь колишній президент США Дональд Трамп.

У своєму вступному слові на міжнародній зустрічі правих він акцентував увагу на тому, що "ліві запустили вірусну атаку з міграцією, гендером та віком, за допомогою якої вони хочуть знищити націю".

Під час своєї промови він привітав захисників "вільного світу". Для нього це, зокрема, колишній прем'єр-міністр Чехії Андрій Бабіш

та колишній прем'єр-міністр Словенії Янез Янша, колишній президент Чехії Вацлав Клаус та прем'єр-міністр Грузії Іраклій Габішавілі.

Він очікує, що велика політична битва в Європі найближчими місяцями буде пов'язана із бажанням Брюсселя позбавити націю незалежної зовнішньої політики. А Брюссель вважає прогресивною дослідницькою лабораторією, у якій відбувається подальший розвиток атакуючого Захід вірусу. Цей вірус паралізує уми народів і робить їх боягузами.

Угорський прем'єр зазначив, що його країна є інкубатором, де випробовується консервативна політика майбутнього. Тут не тільки говорили про перемогу над лібералами, але й втілювали її в життя, сказав він. За словами Орбана, до 2015 року нікого у світі не цікавило, що робить угорський уряд.

"Світовій славі угорського експерименту ми завдячуємо Джорджу Соросу", — сказав угорський прем'єр.

Водночас, він додав, реконкіста вже почалася: італійський, польський та ізраїльський уряди включили його до числа важливих правих союзників.

Михайло Яровенко, «ДТ»

## У РОСІЇ ВЖЕ ПІДРАХУВАЛИ, СКІЛЬКИ СПОРТСМЕНІВ ВІДПРАВЛЯТЬ НА ОЛІМПІАДУ

У країні-агресорці не сумніваються, що МОК дозволить їх атлетам виступити у 2024 році в Парижі.

Міжнародний олімпійський комітет ще не вирішив, чи допускати на Олімпійські ігри 2024 року росіян та білорусів, однак у країнах-агресорках вже не сумніваються у позитивному для себе рішенні.

Так Міністр спорту росії олег матицин вже підрахував і повідомив, скільки спортсменів з його країни зможуть виступити на Олімпіаді-2024 в Парижі.

"У разі, якщо наші спортсмени успішно пройдуть кваліфікаційні турніри та умови не будуть дуже змінені, то максимальна кількість учасників з російської сторони в Олімпійських іграх становитиме близько 180 спортсменів.

У зв'язку з цим ми вважаємо за необхідне продовжити діалог з міжнародними спортивними організаціями та відстоювати наші інтереси за допомогою дружніх країн.

Загалом міжнародні федерації з 12 олімпійських та 13 неолімпійських видів спорту підтримали допуск російських спортсменів на міжнародні змагання. Але дев'ять організацій поки що не дали чітких критеріїв допуску до змагань", — сказав матицин.

Він також розповів де представників країни-агресорки точно не буде. "З основних це баскетбол, волейбол, футбол, гандбол та хокей на траві.

Крім того, існують ризики проходження відбору на турнірах у недружніх країнах, йдеться про відмову у візовій підтримці та в'їзді при перетині кордону", — цитує матицина ТАСС.

Артем Карабец, «Кореспондент»

## «РОСІЯН З КРИМУ ВІДВОРЯТИМУТЬ НЕ КОЛЕКТИВНО, А ІНДИВІДУАЛЬНО. ВОНИ — КОЛОНІЗАТОРИ»

Йдеться в жодному разі не про кримчан, а про громадян країни-агресорки, які порушили умови в'їзду.

Представниця президента України в АР Крим Таміла Ташева заявила, що росіян, які незаконно проживають у тимчасово окупованому Криму, будуть виселяти не колективно, а індивідуально. Про це вона розповіла під час інтерв'ю "Укрінформу", пояснюючи, що йдеться про тих, хто незаконно оселився на півострові після 2014-го.

"Усі російські громадяни, фактично, є колонізаторами, адже вони приїхали на окуповану територію змінювати її демографічний склад. Вони — співучасники злочину. І ми їх видворимо, якщо вони самі не виїдуть до звільнення території. Міжнародне право не передбачає колективного видворення — колективна депортація заборонена, — пояснює Ташева. — Тож стосовно них будуть застосовані індивідуальні рішення".

Що стосується українців, які у Криму примусово отримали російські паспорти, то їх Україна й далі вважає своїми громадянами.

"Це дуже важливо зазначити, бо російська пропаганда поширює відверту брехню, мовляв, із Криму будуть видворят кримчан. Тож наголошую, що півострів мають залишити лише російські громадяни, які порушили умови в'їзду", — наголосила Ташева.

Після того, як росіяни залишать Крим, вони матимуть змогу в міграційних органах подати запит на проживання. Деякі люди можуть отримати посвідки, приміром, корінні народи, які є репатріантами. Це й ті, хто ще у 2014 розпочав процедуру оформлення українського громадянства, але так і не встигли її закінчити. А таких, за словами Ташевої, тисячі.

"Також це, наприклад, може стосуватися адвокатів політв'язнів, рідних незаконно ув'язнених, ще обмеженої категорії людей, які допомагали та підтримували весь час Україну", — додала Ташева.

Вікторія Хмілевська, «ДТ»

# ЗОБРАЖЕННЯ ВОЇНІВ ІВАНА МАЗЕПИ НА КАХЛЯХ З РОЗКОПОК БАТУРИНА

Спеціально для «Гомону України»



Іл. 1. Цитадель фортеці Батурина з Воскресенською церквою та гетьманською резиденцією XVII ст., реконструйовані 2008 р. на основі археологічних досліджень. Фото В. Мезенцева.

**Проф. Зенон Когут (КІУС),  
Д-р Володимир Мезенцев (КІУС),  
Юрій Ситий (Заповідник  
«Гетьманська столиця»)**

У 1995-2021 рр. українські й канадські археологи та історики проводили щоліта

Від 2001 р. поспіль КІУС та Дослідний інститут «Україніка» у Торонто спонсо-



Іл. 2. Картина «Апофеоз гетьмана України Івана Мазепи» з зображенням батуринської цитаделі. Художник Ігор Гречановський, 2020 р. (м. Полтава). Музей історії Полтавської битви у Полтаві. Знімок О. Гречановського.

розкопки у м. Батурині Чернігівської обл. Через агресію росії в Україну минулого року польові дослідження міста було скасовано. Однак учасники проекту історико-археологічного вивчення Батурина козацької доби у Канадському інституті українських студій (КІУС) Альбертського університету в м. Едмонтоні та його відділі м. Торонто, у Чернігівському університеті та Національному історико-культурному заповіднику «Гетьманська столиця» в Україні продовжили дослідження старожитностей міста і публікації в умовах війни на основі багатих матеріалів розкопок там попередніх років.

рують Батуринський проект. У 2021-22 рр. Вічний фонд д-р Богдана Стефана Запутовича і д-р Марії Грицайко-Запутович при КІУС та Центр українських історичних досліджень ім. Петра Яцика при відділі цього інституту в Торонто підтримали проект щедрими грантами. Щиро дякуємо директорці КІУС проф. Наталії Ханенко-Фрізен, директору названого Центру проф. Франку Сисину та президенту Дослідного інституту «Україніка», виконавчому директору Ліги Українців Канади мгр Оресту Стецеву за багаторічне фінансування історико-археологічного і архітектурно-мистецького ви-

вчення Батурина й поширення наших публікацій. Дякуємо також Фонду Катедр Українознавства у Нью-Йорку за щорічні субсидії на дослідження Батурина.

Батуринський проект адмініструється Центром українських історичних досліджень ім. Петра Яцика при Торонтському відділі КІУС (<https://www.ualberta.ca/canadian-institute-of-ukrainian-studies/centres-and-programs/jacyuk-centre/baturyn-project.html>). Колишній директор КІУС, видатний історик гетьманської держави проф. Зенон Когут заснував цей проект і керував ним у 2001-15 рр. Він лишається його авторитетним академічним дорадником, співавтором наших буклетів та статей про нові історико-археологічні студії столиці Гетьманщини. Науковий працівник Торонтського відділу КІУС д-р Володимир Мезенцев брав участь у розкопках Батурина як співкерівник археологічної експедиції у 2001-13 рр. Він є виконавчим директором Батуринського проекту в Канаді та координатором співпраці канадських і українських дослідників міста. Головою Батуринської археологічної експедиції є науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця» у Батурині археолог Юрій Ситий (Чернігів).

У 2022-23 рр. дослідження Батурина і підготовку публікацій підтримали дотаціями Крайова Управа Ліги Українців Канади (голова Борис Михайлець), Ліга Українців Канади – відділ у Торонто (голова Микола Литвин), Крайова Управа Ліги Українок Канади (голова Галина Винник), торонтський відділ Ліги Українок Канади (голова Г. Винник), Кредитова спілка «Будучність» (персональна подяка головній управительці Оксані Процюк-Чиж), Українська кредитова спілка (персональна подяка головному управителю Тарасу Підза-

мецькому), Фундація «Прометей» (голова св. п. Марія Шкамбара), «Benefaction Foundation» у Торонто і «Zorya, Inc.» (Гринвіч, Коннектикут у США).

З пошаною оприлюднимо імена добродіїв у Канаді та Америці, які пожертували на Батуринський проект у 2022-23 рр. Це є вельмишановні Оленка Негрич, д-р Юрій Іванчишин і д-р Вільгельміна Дегрот, Мирон та Олена Дилинські, д-р Ернест Еващук, Роман і Дарія Пількови, Орест і Тетяна Джулинські, Володимир та Христина Кудрики, Євгенія Мельничук, проф. Віктор Палис, Михайло Гуцман, Тамара Ботюк (Торонто), д-р Юрій та Орися Лисики (Ошава, Онтаріо), Стефан Пісоцький (Каледон-Іст, Онтаріо), Марта Олійник (Монреаль), Майкл-Стівен Гумницький (Мерфрісборо, Тенессі), д-р Марія Грицеляк (Парк-Рідж, Іллінойс) та Ігор Масюк (Шарлотт, Норт-Кароліна). Дослідники Батурина щиро дякують названим ор-

ганізаціям, кредитівкам, фундаціям і високоповажним доброчинцям за їхню щедрю підтримку цього проекту вже 22 роки, особливо під час війни в Україні. Персонально відзначимо Оленку Негрич та д-р Юрія Іванчишина з Торонто за гетьманські дари на продовження Батуринського проекту цього року.

Глибока подяка належить голові редакційної колегії *Гомону України* д-р Олегу Романишину, редакторці тижневика Оксані Соколик, мовній редакторці Софії Сосняк та комп'ютерному дизайнеру Михайлу Гуцману за публікацію об'ємних і багатоілюстрованих статей про дослідження Батурина у цій поважній газеті понад 20 років. Д-р О. Романишин та мгр О. Стеців авторитетно підтримують Батуринський проект у громаді, допомагають його фінансуванню та оприлюднюють наші буклети й статті на вебсайтах Ліги Українців Канади і Дослідного інституту «Україніка».

Іл. 3. Багатоілюстрований науково-популярний буклет авторів цієї статті, опублікований Видавництвом «Гомін України» 2022 р.



Кахлі з фігурами воїнів Івана Мазепи з розкопок Батурина

Торонто • 2022



Іл. 4. Полив'яні пічні кахлі з фігурою європейського офіцера-найманця Мазепино часу (тип 65). Фото А. Конопацького, промальовки рельєфів С. Дмитрієнка. Усі кахлі з розкопок Батурина зберігаються в Музеї археології та фондах заповідника «Гетьманська столиця».

У 2011-22 р. Видавництво *Гомін України* опублікувало одинадцять буклетів авторів, де розглянуті розкопки залишків гетьманських резиденцій, реконструкції їхньої архітектури і декору, фортифікація міста, геральдичні емблеми, культура й побут козацької еліти, художні ремесла, економічні та мистецькі зв'язки Батурина з Заходом. Ця стаття коротко презентує зміст останнього буклету, що вийшов минулого року (іл. 3). Щиро дякуємо Фондації «Будучність» (голова ради директорів Роман Медик) та Дослідному Інституту «Україніка» і його президенту О. Стецеву за покриття коштів видання п'яти останніх брошур тої серії у 2018-22 рр.

Ці гарно видані науково-популярні багатоілюстровані історико-археологічні й архітектурно-мистецькі праці авторів про столицю козацької держави рекомендуються широкому колу читачів і вченим, усім шанувальникам української старовини. Останні шість буклетів 2017-22 рр. можна придбати у канцелярії Крайової Управи Ліги Українців Канади в Торонто за \$10 кожний (телефон: (416) 516-8223, email: luc@lucorg.com). Десять брошур 2012-22 рр. розповсюджує Видавництво КІУС в Едмонтоні (тел.: (780) 492-2973, email: cius@ualberta.ca; <https://www.cius-press.com/product-category/archaeology/?v=3e8d115eb4b3>).

\*\*\*

Дотепер Батурин щасливо уникнув російської окупації, бомбардувань і руйнувань. Там збереглися усі музеї старожитностей та експонати Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця», реконструйовані цитадель, палаци гетьманів і церкви XVII-XIX ст. (іл. 1). У воєнний час, протягом 2022 р. музеї та пам'ятки Батурина відвідало 11,490 туристів, серед яких було 2,372 школярів і студентів. Співробітники заповідника провели з ними 743 екскурсії. Лекції та екскурсії онлайн по його музеях й історико-культурних об'єктах прослухало 1,696 осіб. За минулий рік науковці Батурина опублікували 146 історичних і публіцистичних статей про діяльність заповідника «Гетьманська столиця», видатних гетьманів та Батуринаську трагедію 1708 р. у пресі України, Канади, США, Франції, Польщі, Естонії та Словенії. Генеральна директорка д-р Наталя Реб-

рова, вчена секретарка д-р Наталя Саєнко, завідувачка відділом археології Каріна Солдатова, співробітниця заповідника Оксана Ломко і Тетяна Кербут багато років співпрацюють з членами Батуринаської археологічної експедиції, надають наукові консультації, пересилають потрібні матеріали та інформації з Батурина, поширю-

ють публікації. Після перемоги ЗСУ і звільнення південно-східних українських земель від ворожої окупації плануємо скоро відновити щолітні планомірні розкопки у Батурині.

\*\*\*

Коротко нагадаємо, що 1669 р. Батурин обрали столицею козацької



Іл. 5. Глазурована керамічна кахля з рельєфом західного офіцера-найманця (тип 114) з печі кам'яниці генерального судді В. Кочубея у Батурині, біля 1700 р. Знімок А. Конопацького, промальовка й гіпотетичні комп'ютерно-графічні реконструкції цілої кахлі С. Дмитрієнка.

ють в Україні наші канадські публікації (іл. 3).

Тож, попри військові дії на сході й півдні України, українські та канадські вчені й музейники продовжують дослідження і популяризацію історії та культури гетьманської столиці та академічні й науково-попу-

держави, Лівобережного Гетьманату. Місто досягло zenіту економічного, демографічного і культурного розвитку за 22-річне правління можновладного й освіченого гетьманя князя Івана Мазепи (1687-1709 рр., іл. 1, 2). Тоді Батурин став одним з великих і багатих міст України, яке суперничало з найстаршими й найзначнішими центрами Гетьманщини – Києвом і Черніговом. Столиця країни козаків та її володар І. Мазепа були знані у Центральній і Західній Європі.

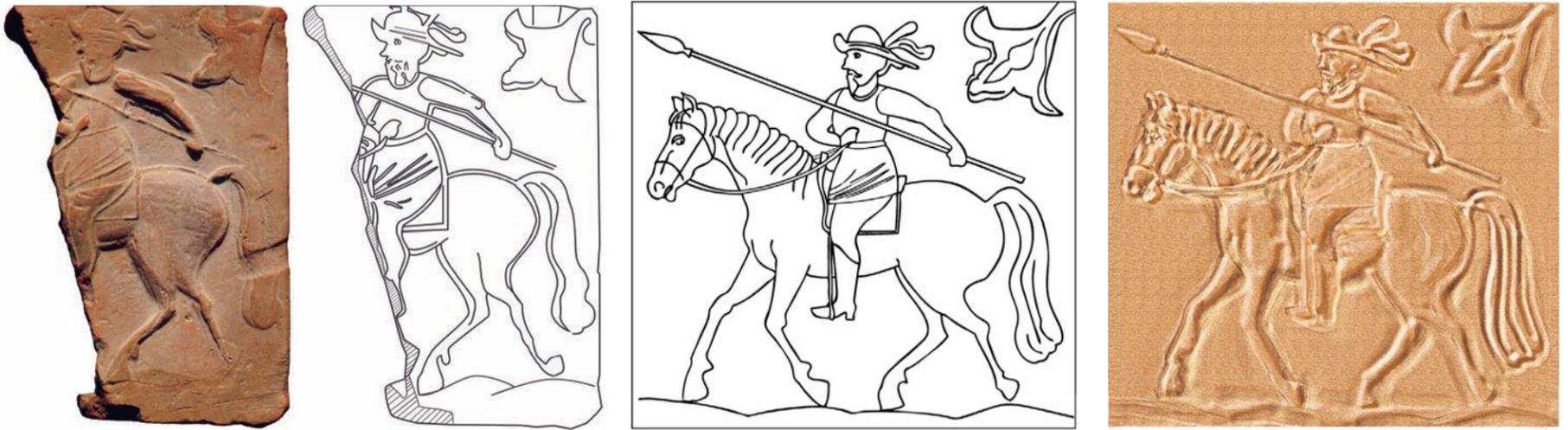
1708 р. гетьман уклав союз зі шведським королівством і повстав проти тиранічного правління москви

знамениті гетьманські палаци та скульптурні монументи батуринського заповідника, навіть у тяжкий воєнний час.

### ПІШІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ОФІЦЕРИ-НАЙМАНЦІ

Конструкції ogrівальних печей (груб), облицьованих полив'яними і теракотовими (без покриття емаллю) кахлями, та технологію виготовлення глазурованої кераміки в Україну перенесли з Центральної Європи, переважно з Польщі й Литви, у XV-XVI ст. Кахляні печі стали звичайними пристроями для опалення та декору інтер'єрів житлових будинків України Нового часу. У XVII-XVIII ст. українські керамісти асимілювали взірці Заходу й Сходу та виробили свій національний бароковий стиль орнаменталізації кахлів. Тоді кахлярство особливо розвинулось на Чернігівщині.

Іл. 6. Натурна реконструкція кахлі з образом західного офіцера-найманця на відбудованій грубі у Будинку-музеї В. Кочубея заповідника «Гетьманська столиця» в Батурині. Світлина А. Конопацького.



Іл. 7. Уламок теракотової кахлі Мазепиного часу з рельєфом європейського панцирного кавалериста XVII ст. (тип 45). Фото А. Конопця, промальовка та гіпотетичні реконструкції цілої кахлі технікою комп'ютерної графіки С. Дмитрієнка.

У Батурині місцеве виробництво пічних кахлів розпочалося з 1670-80-х рр. і найбільше процвітало за І. Мазепи до погрому його столиці 1708 р. Наприкінці XVII – на початку XVIII ст. кахлярство стало там провідною галуззю ремесла й керамічного мистецтва. Технічний та художній рівень батуринських кахлів наблизився до якісної архітектурної майоліки Києва і Чернігова того часу.

За 25 років розкопок Батурина у його Музеї археології та фондах заповідника «Гетьманська столиця» зібрано одну з найзначніших в Україні колекцій ранньомодерних кахлів. Вони оздоблені переважно рослинними і геометричними рельєфними орнаментами та рідше зображеннями людей, янголів, тварин, птахів, фантастичних істот, гербів і релігійних символів. У буклеті авторів 2022 р. детально описані, проаналізовані та ілюстровані фрагменти кахлів з найбільш збереженими, інформативними та репрезентативними фігурами піших і кінних воїнів з розкопок Мазепиної столиці 1995-2013 рр. (іл. 3). У цій статті можемо тільки коротко розглянути чотири найкращі зразки (іл. 4-7, 9).

Унікальними знахідками серед керамічних виробів козацької держави є кахлі Батурина з образами піших європейських офіцерів (іл. 4, 5). 2001 р. під час розкопок залишків житла заможного

козацького старшини, можливо, полковника, сучасника І. Мазепи на території колишньої батуринської фортеці у розвалі кахляної печі знайшли прямокутну лицьову кахлю (15 x 23.5 см). Хату зруйнували 1708 р. Кахлю цього типу (65 за типологією Ю. Ситого) також виявили в процесі розкопок решток флігеля для прислуги чи гостей Мазепиного маєтку на околиці міста Гончарівка.

Вони розписані зеленою, жовтою, брунатною і темно-коричневою поливою (іл. 4). На обох однотипних кахлях високим рельєфом зображено стилізованого пішого вояка у профіль з бородою, вусами й довгим волоссям чи перукою, що спадає на спину. Він вбраний у мундир, рясно прикрашений галунами чи гаптуванням та підперезаний поясом, і крилатий капелюх зі стрічкою навколо тулії та, можливо, з пером, що звисає з криси позаду. Військовик тримає у руці меч лезом догори мов би у позі салютування. До лівого стегна причеплена шабля, а на праве плече покладено вигнутий лук.

У 2003 р. в ході реставрації кам'яниці генерального судді Василя Кочубея у Батурині досліджили розвал груби, яку спорудили біля 1700 р. Кахлі там вкриті рідкісною і дорогою бірюзовою поливою та чепурними рельєфними рослинними орнаментами. Серед них знайшли одну кахлю з людським образом, яка

розміщувалась у центрі переднього фасаду печі. Остання була реконструйована у натурі й експонується в Будинку-музеї В. Кочубея заповідника «Гетьманська столиця» (іл. 6).

Ця лицьова кахля (тип 114) має вузьку прямокутну форму, шириною 13.5 см і висотою 25.6 см (іл. 5). Більша частина фігури на кахлі добре



Іл. 8. Кармазиновий кунтуш з нашитими петлицями й гудзиками XVII ст., поширений одяг заможних козаків, шляхтичів і міщан. Світлина з Вікіпедії.

збереглась, лише відламано її верхній край з головою чоловіка, лівими плечем і рукою. Зображення має високий рельєф та покриття монохромною бірюзовою глазур'ю. Форма і розміри цієї кахлі близькі до двох описа-

них вище екземплярів з профілем воїна (тип 65). Порівняй іл. 4, 5.

На кахлі з покою генерального судді фронтально показано озброєного вояка у статичній позі в бароковому західноєвропейському одязі й взутті кінця XVII – початку XVIII ст. Він вбраний у довгий, нижче колін, приталений двобортний мундир з двома рядами гудзиків та розширеними полами, панчохи на литках, черевики на високих підборах з довгими язиками та, мабуть, з пряжками за тогочасною європейською модою. Мундир декоровано візерунками з галунів чи гаптування.

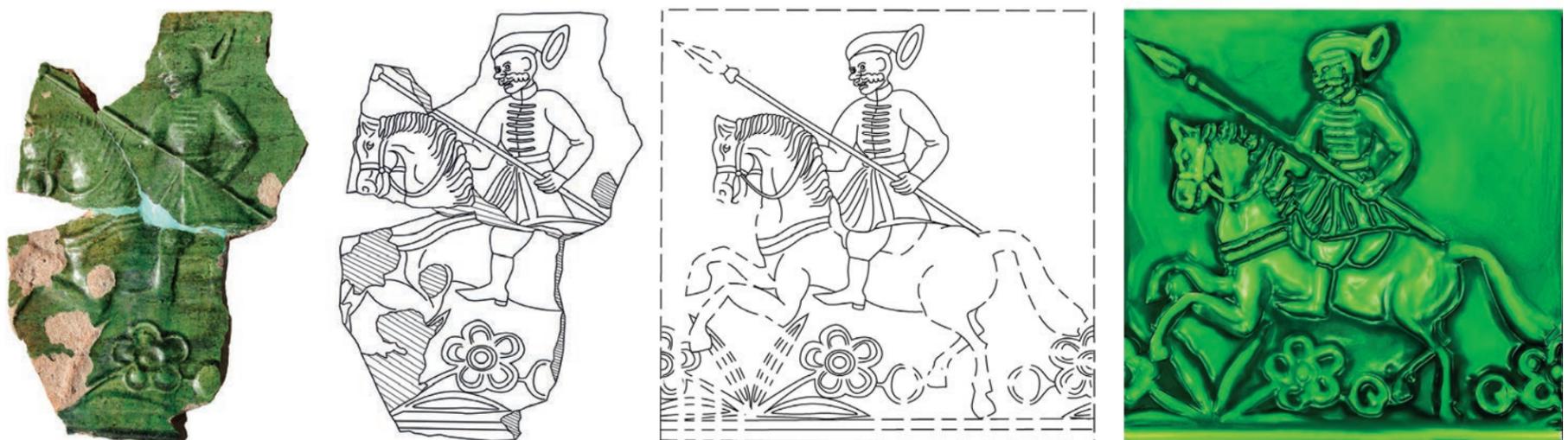
Права рука військового покладена долонею на руків'я шпаги чи рапіри з напівсферичною гардою, т. зв. «іспанською чашею». Прямий кінець шпаги в округлих піхвах висувається нижче мундира біля лівої ноги. Тут надруковано чорно-білу та кольорову реконструкції цілої кахлі технікою комп'ютерної графіки (іл. 5, 6). Гіпотетично відтворено втрачені частини фігури з головою чоловіка, перукою, трикутним капелюхом рубежу XVII-XVIII ст., лівими плечем і рукою.

Незважаючи на деяку стилізацію і лубочність, рельєф воїна на описаній кахлі з груби оселі В. Кочубея є найбільш реалістичним, детальним та інформативним у порівнянні з іншими відомими натепер антропоморфними сюжетами на таких виробках

Мазепиної столиці. Там вірніше й точніше передані форми тіла, фасон і декор барокового військового костюма й взуття та європейська зброя, шпага з характерним ефесом кінця XVII – початку XVIII ст. Схожість фігур піших вояків, оздоблення їхніх західних мундирів на кахлях типів 65 і 114, габаритів та форм цих артефактів дозволяє припустити, що їх виготовили ті самі майстри Батурина (іл. 4, 5). Вірогідно, на них репрезентовано європейських офіцерів-найманців з піхотних полків чи артилерійської обслуги І. Мазепи.

Відомо, що у гетьманському війську служили офіцери, члени генералітету та рядові жовніри з Заходу. Наприклад, знавець артилерійської справи, саксонський офіцер Фрідріх фон Кенігсек був генеральним гарматним осавулом Гетьманщини, який героїчно загинув в обороні Мазепиної столиці від московської навали у 1708 р. До охочепіхотного корпусу сердюків та кінних полків компанійців, окрім українців, переважно з Правобережжя і Запоріжжя, приймали багато поляків, литовців, волохів (румунів чи молдован) та південних слов'ян. Ці підрозділи головно охороняли гетьманські палаци у Батурині як гвардія і почесна варта володаря козацької держави. Такі вільнонаймані формування з участю іноземців українські гетьмани створили і особисто

Іл. 9. Полив'яна керамічна пічна кахля із зображенням кінного козака Мазепиного війська (тип 45-A). Знімок А. Конопця, промальовка рельєфу й гіпотетичні комп'ютерно-графічні реконструкції цілої кахлі С. Дмитрієнка.





Іл. 10. Пічні кахлі середини XVII ст. з рельєфами кінних і пішого козаків з маєтків гетьмана Б. Хмельницького у с. Суботіві на Чигиринщині (зліва) та м. Чигирині Черкаської обл. Музей Богдана Хмельницького у Чигирині. Фото В. Мезенцева.

очолювали на кшталт угорських і турецьких приватних придворних хоругов князів і магнатів Речі Посполитої та гвардій європейських монархів XVII-XVIII ст. Чужоземні найманці широко використовувались в арміях багатьох країн тогочасної Європи.

У другій половині XVII – на початку XVIII ст. рядові охотницьких підрозділів «німецького строю» на Гетьманщині в основному були українцями й поляками. Але офіцери й підофіцери призначались з професійних західноєвропейських військових, переважно німців.

Краніологічні дослідження черепів з ексгумованих археологами ранньомодерних поховань цвинтарів Батурина показали, що серед домінуючої корінної української людноності були вихідці з Польщі, Литви, Лівонії (тогочасної Латвії у складі шведської імперії), Білорусі й татари степової України чи Криму. Виявлено черепи змішаних етнічних типів, що свідчить про асиміляцію чужинців українцями.

### ЗАХІДНИЙ ВАЖКИЙ КАВАЛЕРИСТ

У Батурині знайдено кілька цікавих кахлів Мазепинової доби з композиціями кінних воїнів (іл. 7, 9). Під час розкопок залишків гетьманської резиденції на цитаделі у 2001 р. і 2006 р., хати заможного козацького старшини на південному посаді та гончарних горнів на околиці Гончарівки виявили фрагменти теракотових лицьових кахлів з рельєфом вершника (тип 45). У Музеї археології міста виставлено два значні уламки правої частини кахлів цього типу. Дослідники вважають, що ціла кахля мала квадратну форму, розміром 22 x 22 см.

На обох фрагментах є рельєф військового верши на коні у профіль (іл. 7). Його торс до пояса захищає панцир з латами на руках. Нижче пояса показані поли порівняно короткого камзолу зі складками на тканині. На голові чоловіка крилатий ка-

пелюх, прикрашений перами. Він має бороду й коротке волосся, що вибивається з-під капелюха ззаду.

Ліва витягнута рука тримає спис наперевіс й відведена назад як для удару зброєю. На більшому уламку кахлі відліліла витягнута ліва нога вершника у вузьких обтислих штаних. Там збереглась задня половина крокуючого коня. У верхньому правому кутку



Іл. 11. Глазуровані керамічні пічні кахлі XV-XVI ст. з рельєфами кінних лицарів у бронях. Національний музей (зліва) і Вавельський королівський замок у Кракові в Польщі. Знімки В. Мезенцева.

обох фрагментів кахлів є рельєфний профіль стилізованої лілії з трьома пелюстками. Тут надруковано гіпотетичні чорно-білу й кольорову комп'ютерно-графічні реконструкції цілої кахлі типу 45 (іл. 7).

Серед кахлів Батурина з вершниками на зразках цього типу форми тіла, вбрання і захисний обладунок воїна та кінь передані найбільш реалістично, виразно й динамічно з порівняно меншою стилізацією і умовністю. Хоча кінь виглядає пропорційно замалим для такого сідока.

За одягом, озброєнням і спорядженням вояк на кахлях типу 45 схожий на західноєвропейського рядового важкого кавалериста зі списом, кірасира чи рейтару часів Тридцятирічної війни у Європі (1618-48 рр.). Панцирний обладунок і спис не дозволяють віднести його до гетьманських драгунів з «німецькою» екіпіровкою, де козаки служили рядовими.

Ці підрозділи мали інше озброєння без броней і лише пересувались на конях, а бились у строї як піші мушкетери.

Можна гадати, що майстри Батурина запозичили зображення на описаних кахлях з професійної реалістичної графіки Західної Європи, правдоподібно, з поширених малюнків панцирних кавалеристів з піками на голландських керамічних облицювальних плитках XVII ст. (наприклад, іл. 12). На користь цього є типова орнаментация кутів тих виробів малюнками геральдичних лілій з трьома пелюстками («fleur-de-lis» французькою мовою). Їхні варіації найбільше зустрічаються на плитках Нідерландів 1620-50-х рр., саме на протязі Тридцятирічної війни. Незвичайні профілі стилізованих лілій з трьома пелюстками, які збереглися на верхніх правих кутах обох уламків кахлів з європейським вершником, могли бути спрощеною реплікою

13). Гравюри з кінними й пішими солдатами та офіцерами, опубліковані у популярних військових підручниках, часто копіювали розписувачі нідерландських керамічних облицювальних плиток того часу. На цих гравюрах і плитках коні, зазвичай, виглядають зменшеними у порівнянні до розмірів кавалеристів, як спостерігаємо на кахлях типу 45.

Тож, серед знайдених кахлів з вершниками Мазепинової столиці на екземплярах того типу найбільш виразні впливи західного барокового мистецтва і менш помітні риси народної лубочної манери, яка домінувала у декорі рельєфних кахлів Гетьманщини.

### ГЕТЬМАНСЬКИЙ КОЗАК ЛЕГКОЇ КІННОТИ

В ході розкопок решток гетьманського палацу на цитаделі у 2001 р. та 2007 р. знайшли фрагменти по-

того типу мала квадратну форму й габарити 20 x 20 см. У центрі виробу зберігся стилізований рельєф вершника, повернутого торсом в анфас, а головою, ногами й конем у профіль. Він вбраний у приталений жупан, кармазин чи кунтуш, підперезаний поясом, з розширеними полами по коліно та, ймовірно, стоячим коміром. Від нього до пояса спереду жупан прикрашено горизонтальними нашивками чи петлицями.

Комп'ютерно-графічним методом промальовано обличчя козака з довгими товстими вусами та голова без позначення волосся чи оселедця. Плaska шапка витягнутим розширеним кінцем завернута назад і завершена овалом. На носі одягнуто неширокі шаровари та невисокий гостроносий чобіт з низьким підбором, без острога. Ліва рука тримає спис, наставлений уперед. Частково збереглися передні ноги коня, що скаче. Під ним знаходиться велика квітка з пелюстками на стеблі з листям, яка умовно росте на землі. Тут надруковано гіпотетичні чорно-білу й кольорову реконструкції цілої композиції кахлі типу 45-А технікою комп'ютерної графіки (іл. 9).

Важливо, що на цій кахлі Мазепинового часу міститься одне з найраніших аутентичних зображень шароварів в Україні. Їх почали вживати козаки та інші чоловіки Гетьманщини з 1670-80-х рр. Шаровари стали невід'ємним компонентом народного етнографічного чоловічого костюма Центральної і Східної України XVIII-XIX ст.

Схожі витягнуті форми шапок, завершених овалами, передано на головах козаків на печатках гетьмана Богдана Хмельницького (1648-57 рр.) та Війська Запорізького доби І. Мазепи. У XVII-XVIII ст. жупани, кармазини та кунтуші, часто оздоблені спереду на торсі горизонтальними нашивками, галунами чи петлицями, були типовими видами верхнього плечового

того характерного кутового орнаменту мальованих голландських плиток XVII ст. технікою рельєфу на кераміці. Порівняй іл. 7, 12.

На західноєвропейських гравюрах XVI-XVIII ст. також є чимало реалістичних довершених зображень кірасирів та рейтарів з піками на баских конях (наприклад, іл.

лив'яних лицьових пічних кахлів з рельєфом козака зі списом верхи на коні. 2006 р. уламки зразків цього типу 45-А виявили і на фортеці.

Реставрована середня частина такої кахлі, вкрита зеленою глазур'ю, експонується в Музеї археології Батурина (іл. 9). На жаль, її бічні частини втрачені. Ціла кахля

Іл. 12. Голландські керамічні облицювальні плиточки XVII ст. з малюнками пішого офіцера та панцирного кавалериста. Ліва світлина з відкритого інтернет-сайту. Права фото з вебсайту фірми «Regts – Delft Tiles» у Нідерландах надруковано за її дозволом: <https://www.regtsdelfttiles.com/antique-delft-tile-with-a-knight-and-horse-full-gear-17th-century.html>



одягу заможних козаків, старшин, гетьманів, шляхтичів та міщан (наприклад, іл. 8). Вони звичайно носили чоботи з невисокою, нижче коліна, халявою на низькому підборі, без шпор, як зображено на кахлі. Рельєф гетьманського козака у національному строї й взутті виконано стилізовано у самотній манері народного лубка на відміну від перенесеного з барокового мистецтва більш реалістичного образу кавалериста у європейському одязі й латах на кахлях типу 45. Це колоритний зразок кахлі козацького жанру Мазепиної столиці.

Автори припускають, що там показано рядового компанійського полку легкої кавалерії, яка озброювалась списами. Це надвірне формування гетьмани створили у 1660-70-х рр. Разом з піхотними сердюцькими полками вони підпорядковувались безпосередньо їм і були головною опорою правління І. Мазепи.

Подібні пічні кахлі з мотивом козака на коні зі списом чи оголеною шаблею в руці у різноманітних композиціях були поширені в Центральній Україні XVII-XVIII ст. Вони символізували козацьку славу й епоху і найчастіше декорували груби в покоях гетьманів, полковників та інших старшин.

Наприклад, під час розкопок залишків садиби Б. Хмельницького у с. Суботів на Чигиринщині знайшли полив'яну кахлю середини XVII ст. з рельєфом козака-вершника та пішого джури зі списом (іл. 10). У процесі археологічних досліджень решток гетьманського мастку середини – третьої чверті того століття у м. Чигирині Черкаської обл. виявили глазуровану кахлю з зображенням козака на коні з вертикально поставленим списом у руці. Обидві ці цілі кахлі експонувались в Українському музеї Нью-Йорку на виставці «Україна-Швеція» у 2010 р. Виражена стилізація, народне лубочне, умовне й спрощене трактування фігур козаків і коней на цих кахлях Суботова та Чигирини вирізняють їх від пізніших, більш реалістичних і досконаліх, рельєфів піших та кінних воїнів на кахлях Батурина Мазепиною періоду.

Дослідники кахлів з вершниками Центральної України XVII-XVIII ст. справедливо вважають найбільш близькими до них за типологією та іконографією готичні кахлі Центральної Європи, особливо Польщі та Чехії, XV-XVI ст. Сюжети козаків-вершників, озброєних списами й шаблями, кахлярі Гетьманщини могли наслідувати з рельєфних пічних кахлів Польщі з кінними лицарями, включно з популярним образом св. Георгія, що вражає пікою дракона, та гербом Великого князівства Литовського «Погоня» того часу. Зокрема, такі майстерні кахлі готичного стилю XV-XVI ст. представлені у колекціях музеїв старожитностей Кракова (іл. 11). Однак українські кахлярі творчо перетлумачили західний лицарський мотив у козацькому жанрі та лубочній, іноді наївній, манері відповідно до місцевих мистецьких традицій і уподобань замовників.

Імовірно, батуринські дизайнери кахлі типу 45-А були знайомі з поширеними у Гетьманщині й Запоріжжі аналогічними виробами з рельєфами озброєних козаків на конях, або з їхніми польськими прототипами з лицарями-вершниками XV-XVI ст. (наприклад, іл. 10, 11). Вони також могли спостерігати у природі гетьманських компанійців чи інших кінних козаків у Мазепиній столиці. Більше археологічних знахідок кахлів Батурина з людськими постатями детальніше досліджено у нашому буклеті 2022 р. (іл. 3).

### ЄВРОПЕЙСЬКІ ВЗІРЦІ ТА ВПЛИВИ

За винятком кахлів типу 45 з кінним кірасиром першої половини XVII ст., місцеві майстри могли відобразити на кахлях сучасних їм козаків та європейських найманців, яких вони бачили у столиці І. Мазепи (іл. 4-6, 9). Тому ці артефакти є цінними візуальними джерелами для вивчення вигляду його воїнів, їхніх зачісок, вбрання, прикрас, взуття, зброї, військового й кінського спорядження та поліетнічного складу збройних сил гетьмана. Зображення на них незаперечно свідчать про за-

лучення чужинців до війська І. Мазепи.

Серед поселень Гетьманщини у Батурині найбільше знайдено кахлів його доби з репрезентаціями західних військових (іл. 4-7). Цьому сприяли статус столиці української козацької держави, зосередження там гетьманських осідків і війська з участю іноземних найманців, широкі дипломатичні, торгові й культурні контакти міста з Заходом і Сходом та проникнення туди європейських видань і творів образотворчого мистецтва, особливо за І. Мазепи.

Згідно з археологічними даними, огрівальні печі його палацу на цитаделі були найбільше декоровані кахлями з європейськими кавалеристами і кінними козаками. Ймовірно, за авторитетним прикладом гетьмана, члени генералітету, урядовці, старшини та, мабуть, заможні козаки й міщани, які мешкали на фортеці, посадах і околицях Батурина, також оздоблювали груби своїх осель подібними західними мілітарними сюжетами. Тож, наслідування прикладу гетьмана та місцевого виробництва таких модних пічних кахлів обумовили їхнє розповсюдження у Мазепиній столиці до її розгрому в 1708 р.

Здобувши вищу освіту в Польщі, Німеччині, Голландії, Франції та Італії, І. Мазепа був закоханий у європейське мистецтво, літературу та культуру (іл. 2). Писемні джерела повідомляють, що за його реґіменту книги, преса і портретний живопис Заходу доставлялись до Батурина. Він міг замовити місцевим майстрам зображення озброєних європейських вершників на кахлях для оформлення груб своєї резиденції на цитаделі, а також надати їм відповідні взірці з власної добірної бібліотеки та придворних збірок західних гравюр, книжкових ілюстрацій чи малювання.

Вище вказувалося, що прототипами для рельєфів козаків-вершників на кахлях Батурина і України XVII-XVIII ст. служили рельєфи кінних лицарів на пічних кахлях готичного стилю Польщі XV-XVI ст. (наприклад, іл. 11). Автори припускають, що кахлярі Мазепиної столиці також взорувалися на високопрофесійних малюнках офіцерів інфантерії та кавалеристів на керамічних майолікових облицювальних плитках Нідерландів («tegels» голландською мовою) чи їхніх європейських імітацій, або на західноєвропейських гравюрах з подібними військовими мотивами XVII – початку XVIII ст. (наприклад, іл. 12, 13). Однак батуринські майстри значно переробляли, адаптували й стилізували реалістичні графічні зображення західних вояків і бойових коней у техніці рельєфу та розпису поливою на кахлях за традиціями тогочасного декоративно-ужиткового керамічного мистецтва України.

Розглянуті кахлі з воїнами є одними з кращих, інформативних і репрезентативних зразків художньої кераміки Батурина періоду його найвищого розквіту за І. Мазепи. Вони збагатили скарбницю мистецтва українського бароко та дозволяють судити про культурні стосунки столиці Гетьманщини з Заходом і стимулюючі впливи барокової графіки на творчість її кахлярів.

Ці артефакти показують культуру побуту та артистичні зацікавлення гетьмана, старшинської еліти, заможних козаків і міщан, популярність козацьких та європейських військових композицій в оформленні груб їхніх покоїв і обізнаність тих замовників та ремісників-дизайнерів кахлів з мистецтвом Заходу. Вони також демонструють процвітання кахлярства Батурина у золоту добу Мазепиною правління. Таким чином, дослідження антропоморфних пічних кахлів з розкопок міста допомагає висвітлити ще недостатньо вивчену високу культуру столиці козацької України та її динамічний розвій у європейському цивілізаційному просторі.

Після нищівного розорення Батурина російським військом у 1708 р., навіть за його відбудови гетьманом К. Розумовським у другій половині XVIII ст., місцеве виробництво кахлів з людськими, зооморфними, релігійними, геральдичними та іншими рельєфами вже ніколи не відродилось. Ця творчість загинула разом з героїчними козаками-оборонцями, ремісниками, митцями та усіма



Іл. 13. Кінний кірасир. Гравюра французької школи XVIII ст. Фото з відкритого інтернет-сайту.

мешканцями зруйнованої дощенту й спустошеної повсталі Мазепиної столиці. Лише завдяки 25-річним розкопкам її руїн археологи знайшли, реконструювали й вивчили представлені тут зразки кахлів з воїнами знищеної столиці козацької держави.

### ПІДТРИМКА БАТУРИНСЬКОГО ПРОЄКТУ В 2023 р.

Ю. Ситий вже подав заяву на офіційний дозвіл від Національної академії наук України на відновлення розкопок у Батурині прийдешнього літа. За усіх обставин, українські та канадські історики і археологи продовжать дослідження й публікації з історії та культури гетьманської столиці. Зрозуміло, що отримати фінансування нашого наукового проєкту в Україні до кінця війни неможливо. Тому щедрі пожертви від українців Канади й Америки будуть надзвичайно важливими для його продовження цього року.

Науковці звертаються до українських організацій, фондів, компаній, громад і доброчинців з проханням надалі підтримувати історико-археологічні студії Мазепиної столиці та публікацію їхніх результатів. Канадських громадян ласкаво просимо надіслати чеки з пожертвами на адресу: **Ucrainica Research Institute, 9 Plastics Ave., Toronto, ON, Canada M8Z 4B6**. Просимо виписати Ваші чеки на: **Ucrainica Research Institute (memo: Baturyn Project)**.

Мешканцям США пропонуємо надіслати пожертви до Канцелярії Фонду Катедр Українознавства за адресою: **Ukrainian Studies Fund, P. O. Box 24621, Philadelphia, PA 19111, USA**. Будь ласка, виписіть Ваші чеки на: **Ukrainian Studies Fund (memo: Baturyn Project)**. Ці українські установи надішлють канадським і американським громадянам відповідні офіційні посвідки для звільнення внесків від оподаткування. Усім установам і приватним жертводавцям буде висловлено подяку в пов'язаних з проєктом публікаціях та публічних доповідях.

Додаткову інформацію про Батуринський проєкт у Північній Америці можна отримати від його канадського виконавчого директора д-р Володимира Мезенцева (КІУС, відділ Торонто) за телефоном (416) 766-1408 чи email: [v.mezentsev@utoronto.ca](mailto:v.mezentsev@utoronto.ca). Щиро дякуємо українцям Канади і США за щедрі підтримку досліджень історії та культури гетьманської столиці у минулі роки та за допомогу науковому фронту під час визвольної війни України проти російських загарбників.

**Проф. Зенон Когут (КІУС),  
Д-р Володимир Мезенцев (КІУС),  
Юрій Ситий (Заповідник  
«Гетьманська столиця»)**

## «ПІД КИЛИМОМ НІХТО НІ З КИМ ДОМОВЛЯТИСЯ НЕ ЗБИРАЄТЬСЯ»

Секретар Ради національної безпеки й оборони Олексій Данілов заявив, що виступає проти будь-яких домовленостей, досягнутих за спиною українців. Так він прокоментував миротворчі ініціативи Ватикану в ефірі «Радіо Свобода».

Данілов заявив, що з повагою ставиться до папи Римського Франциска.

«Але якщо хтось вважає, що за нашими спинами можна про щось домовлятися, і ми це проковтнемо і сприймемо якесь готове рішення, я неодноразово говорив, що у нас – доволі здорове громадянське суспільство, і будь-яке рішення щодо цієї вій-

ни – на нього має дати згоду наше громадянське суспільство. Якщо рішення буде несправедливе, ми ніколи цього прийняти не зможемо, бо ми розуміємо, що таке честь, гідність і що таке справедливість, особливо після такої кривавої війни, яку веде росія», – сказав Данілов.

Він також зазначив, що «складно сказати взагалі, про яку ініціативу йдеться». Папа Франциск, який заявляв про те, що Ватикан долучений до місії з припинення війни росії в Україні, не оприлюднював її подробиць.

«Під килимом ніхто ні з ким домовлятися не збирається. Є пропозиція нашого президента.

Вона – цілком зрозуміла, там є чіткі позиції: кордони 1991 року, кримінальне покарання всіх, хто в цьому (війні – ред.) брав участь, повна компенсація збитків, завданих нашій країні росією, і гарантії безпеки для нашої країни. Чотири позиції, які є незмінними», – наголосив секретар РНБО.

Папа Римський Франциск заявив 30 квітня журналістам, що Ватикан є частиною місії з припинення війни в Україні. «Місія зараз триває, але вона ще не оприлюднена. Коли це стане публічним, я розкрию це», – розповів понтифік після триденного перебування в Угорщині.

## ЧОМУ ПАПА РИМСЬКИЙ НЕ ЗМОЖЕ СТАТИ ПОСЕРЕДНИКОМ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РФ

Папа Римський Франциск заявив про участь у секретній мирній місії, щоб допомогти завершити війну між росією та Україною. Зокрема, він вже зустрівся з українськими біженцями, а ще планує провести зустріч з російським патріархом кірілом.

ЗМІ, з посиланням на джерела, одразу розповсюдили новину про те, що президент України не давав згоди та не уповноважував Папу Римського на переговори від імені України. Своєю чергою, заступник голови Офісу Президента Михайло Подоляк припустив, що Святий престол може допомогти Україні повернути депортованих до росії українських дітей.

На мою думку, спеціальна місія Ватикану дійсно може вплинути на повернення до України дітей. Це цілком у компетенції Папи Римського. Але ніяких пієтетів перед Ватиканом бути не може. Тут Україні було б вигідно балансувати та намагатись використати ініціативу Папи Франциска собі на користь.

росія ж захоче, щоб Ватикан підіграв їй в частині відбілювання репутації та в частині передачі Києву якихось меседжів. рф може бути в цьому зацікавлена після того ордеру, виписаного Міжнародним кримінальним судом щодо арешту владіміра путіна. Саме тому російська влада може підіграти Ватикану і навіть піти на зустріч.

### Повернення дітей не відмінить ордеру МКС для путіна

Звісно, повернення дітей не відмінить ордеру МКС для путіна. Але таким чином, росія спробує виправитись в очах міжнародної спільноти. Повернення дітей допоможе рф зіграти на

пропагандистському наративі про те, що дітей не викрадали, а, нібито, рятували від обстрілів. Навіть росіяни не нелюди, а спасителі. Мовляв, найбільші віряни, християни домовились і повернули дітей.

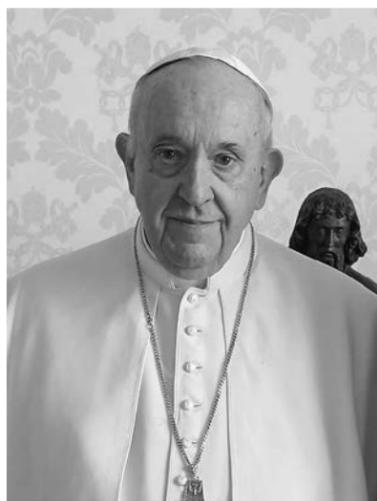
Можливо, на думку рф такі дії можуть змінити наявність складу злочину для Міжнародного кримінального суду. Проте, зрозуміло, що злочин є, він відбувся, тому що це була завершена дія. Це вже юридичний нюанс.

Паралельно з цим, росіяни будуть просити, аби Папа Римський вплинув на Київ з закликами до перемир'я. Крім того, мова може йти про ситуацію з Києво-Печерською Лаврою та московським патріархатом.

Вочевидь, у Ватикану є бажання просто долучитись до процесу врегулювання війни в Україні. По-перше, тому, що про неї говорять всі лідери світу, включно з Китаєм. Тож не виконувати жодної миротворчої місії для Ватикану означало б не робити нічого. Логіка дуже проста: рано чи пізно війна закінчиться. Тоді виникне питання, що саме зробив Святий престол?

### Допомога Україні в поверненні дітей була б успішним «кейсом» для Папи Франциска

Вочевидь, Ватикан має певний трек відносин і з Україною, і з російською федерацією. Всі пам'ятають скандальну історію з хрестом, який несла українка та росіянка. Але зараз допомога Україні в поверненні дітей була б успішним «кейсом» для Папи Франциска. Це позитивна історія для вірян та відновлення довіри до Католицької церкви, з якою пов'язано вже дуже багато скандалів. Також це демонстрація



того, що вони не сидять, склавши руки.

Посол України у Ватикані та релігієзнавець Андрій Юраш нещодавно заявив, що Папа Римський підтримує контакти з росією, тому що бачить можливість припинити війну, використавши свій вплив на путіна. Проте ми розуміємо, що насправді Ватикан не може принести мир і впливати на росію, аби вона забрала свої війська.

Насправді Ватикан прямо видає бажане за дійсне, називаючи свій намір вплинути на кіріла чи путіна — спеціальною місією.

Ключовий момент у тому, що Україна не давала Ватикану мандату для того, щоб він про щось подібне з кимось розмовляв як посередник. Адже наразі ні про які мирні переговори з російською стороною не може бути й мови. За дипломатичним протоколом, в Офісі президента мають хіба що вислухати пропозиції Папи Франциска. Можливо, він навіть спробує донести позицію росії, але Київ точно не зобов'язаний їх приймати.

**Ігор Петренко, політолог, експерт аналітичного центру "Об'єднана Україна"**  
Фото: Вікіпедія

## США ВІДПОВІЛИ НА ЗВИНУВАННЯ РОСІЇ ЩОДО АТАКИ БПЛА НА КРЕМЛЬ

Спочатку Кремль звинуватив у «терористичному акті проти путіна» Україну, а потім переключився на США. Звинувачення росіян звучать без надання доказів.

російські заяви про те, що США, нібито, причетні до атаки безпілотників на кремль і замаху на життя президента рф владіміра путіна, є брехнею, заявив представник Білого дому національної безпеки Джон Кірбі телеканалу "MSNBC", передає "Reuters".

Кірбі наголосив, що Вашингтон не заохочує Україну завдавати ударів за межами своїх кордонів.

На неодноразові звинувачення росії в тому, що США шляхом військової допомоги Україні самі стають стороною конфлікту, у Штатах пояснювали, що надають Києву зброю для самооборони та повернення території, яку москва захопила.

Водночас аналітики Інституту дослідження війни назвали ознаки того, що росія сама могла влаштувати напад безпілотників на кремль. Серед них — необхідність "зробити ближче" війну для російського народу, щоб створити умови для ширшої мобілізації на фронт. Також аналітики зазначають, що два безпілотники навряд чи змогли б пробити кілька шарів протиповітряної оборони та дістатися самого кремля.

Атака двох безпілотників на кремль сталася вночі 3 травня. Заговорили про це у москві лише після полудня. 4 травня кремль повідомив про те, що посилює ППО.

Анастасія Дейна, «ДТ»

## РОСІЯНИ ВСІ СИДІТИМУТЬ ПОРУЧ З ПУТІНИМ НА ЛАВІ ПІДСУДНИХ ЯК ЗЛОЧИНЦІ

(«ЕС»). — Представники росії хотіли повернутися до Парламентської асамблеї Організації Чорноморського економічного співробітництва, однак на саміті ПАЧЕС їм не дозволили цього зробити. Делегацію росії виключили зі складу ПАЧЕС в грудні 2022 року.

Під час засідання асамблеї народний депутат з фракції «Європейська Солідарність» Ахтем Чийгоз звернувся до учасників: «На нашому засіданні у Сербії я говорив про те, що голова цієї держави-терориста, головний бандит сьогодні у світі – путін буде обов'язково притягнутий до кримінальної відповідальності і буде сидіти на лаві підсудних.

Як ви всі знаєте це відбулося в тій частині, що Міжнародний кримінальний суд фактично видав ордер на арешт голови цієї держави-терориста».

«Я знаю, що поруч з цією лавою буде ще одна лава, де будуть сидіти всі ті, хто мовчки або активно підтримував цього терориста», – наголосив депутат.

«...наш парламент ухвалив постанову і прирівняв рашизм і фашизм», – повідомив представник «Європейської Солідарності».

«Чекайте, скоро у всіх парламентах Європи будуть аналогічні рішення. І не смійтеся – ви перші поруч сядете як прямі співучасники його злочинів», – звернувся Ахтем Чийгоз до представників росії.

## СЕНАТ ПОЛЬЩІ ОДНОГОЛОСНО СХВАЛИВ РЕЗОЛЮЦІЮ ПРО ВСТУП УКРАЇНИ ДО НАТО

«Україна сьогодні має найсильнішу армію на континенті з надзвичайним бойовим досвідом», — наголошується, серед іншого, в ухваленій резолюції. Польські сенатори також наголошують, що Вільнюський саміт НАТО має стати важливим етапом до повноправного членства України в Альянсі, а щодо Києва мають бути застосовані ті ж процедури, що й до Швеції та Фінляндії

Саміт НАТО у Вільнюсі має стати важливим етапом підготовки України до повноправного членства в Альянсі; Україна має отримати значно більше, ніж задекларовано досі; ми закликаємо до того, щоб вона пройшла подібні процедури, як Швеція та Фінляндія, — йдеться в ухваленій у четвер, 11 травня резолюції Сенату Польщі.

Під час голосування польські сенатори одноголосно ухвалили резолюцію про членство України в НАТО. «Після року жакливого війни ми знаємо, що Україна, протистоячи росії, захищає Європу і є ключовою ланкою, що захищає континент від агресії зі Сходу», — наголошується в резолюції.

Як зазначено у резолюції, «Україна сьогодні має найсильнішу армію на континенті з надзвичайним бойовим досвідом. Українська армія швидко переозброюється технікою НАТО та використовує оперативне мистецтво та тактику, що розроблялася десятиліттями серед західних союзників». «Захисникам потрібна реальна підтримка через тіснішу політичну та військову співпрацю з країнами НАТО», — говориться у документі.

У резолюції зазначено, що під час майбутнього саміту НАТО у

Вільнюсі Україна має отримати «набагато більше, ніж у попередніх заявах про політику відкритих дверей». Вільнюський саміт має стати важливим етапом підготовки України до повноправного членства. Сенат Республіки Польща вважає, що вступ України до НАТО має бути політичним рішенням — як у випадку Фінляндії та Швеції — результатом стратегічного аналізу викликів і загроз за межами східного кордону Альянсу.

Як зазначається, Росія представляє вторгнення в Україну як захист від НАТО. «Тому, якщо росія переможе Україну, вона не зупиниться на її західному кордоні. Альянс визначив цю загрозу під час минулорічного саміту НАТО в Мадриді. Польща, Литва, Латвія та Естонія правильно оцінили російську загрозу. Більшість європейських столиць лише зараз погоджуються з нами», — йдеться у резолюції.

Також зазначається, що Фінляндію та Швецію «запросили приєднатися до НАТО за процедурою, яка ніколи раніше не використовувалася». «І хоча Швеція все ще залишається поза структурами пакту, союзники вирішили, що захищатимуть її. Сенат Республіки Польща закликає країни-члени НАТО

застосувати подібну надзвичайну процедуру до України», — сказано у ухваленій резолюції.

У резолюції також висловлено підтримку вимогам країн, що межують з росією, щодо міцних гарантій безпеки для України та «показу шляху до її членства разом із зміцненням політичних зв'язків між НАТО та Києвом».

У середу, 10 травня під час дебатів щодо проекту резолюції віцеспікерка Сенату Габрієля Моравська-Станецька нагадала, що Україна вже отримувала гарантії безпеки, наприклад, за Будапештським меморандумом, укладеним у 1994 році, за яким США, росія та Велика Британія зобов'язалися поважати суверенітет і територіальну цілісність України, і ці гарантії не захистили її від російського нападу.

Сенатор Ярослав Русецький підкреслив, що Польща підтримує Україну в усіх можливих сферах, включно з її євроатлантичними прагненнями. Він звернув увагу на важливість можливості вступу України до Альянсу та висловив сподівання, що всі політичні партії польського Сенату дійдуть згоди щодо цього питання.

РАР/Т.А.

## БОРРЕЛЬ НАЗВАВ «СПОСІБ» ШВИДКОГО ЗАВЕРШЕННЯ ВІЙНИ: В ОФІСІ ПРЕЗИДЕНТА ВІДПОВІЛИ

(«Сід»). — Голова європейської дипломатії Жозеп Боррель заявив, що війна росії проти України завершиться досить швидко, якщо союзники перестануть надавати ЗСУ військову допомогу.

Таку думку він висловив в інтерв'ю іспанському телебаченню, його слова цитує «La Sexta».

«Я знаю, як закінчити війну негайно: ми припиняємо надавати військову допомогу Україні, і Ук-

раїна має здатися за кілька днів. Все, війни більше нема. Але чим вона скінчиться? Україна перетвориться на таку маріонеткову країну, як Білорусь, позбавлену своїх свобод», — заявив Боррель.

Радник голови Офісу президента Михайло Подоляк відреагував на цю тезу голови європейської дипломатії.

Він зазначив, що про припинення війни можна буде говорити лише тоді, коли російські війська покинуть територію України.

«Припинення постачання зброї абсолютно точно не можна припинити війну негайно. Це чистий оксюморон. Негайне виведення окупаційних військ росії з чужої суверенної території — єдине рішення. А ось припинення поставок — це виключно про масштабування війни, про перенесення її на інші території, про різке збільшення військових злочинів та тотальне знищення цивільного населення. Правильно робить акценти», — наголосив Подоляк.

## «АМБІЦІЇ РОСІЇ НЕ ОБМЕЖУЮТЬСЯ УКРАЇНОЮ, А ЙДУТЬ НАБАГАТО ДАЛІ»

росія не має наміру зупинитися на Україні; її амбіції виходять далеко за межі кордонів країни, — заявив у середу, 10 травня, у штабквартирі НАТО в Брюсселі адмірал Роб Бауер, голова Військового комітету НАТО.

«Війна росії проти України є найбільшою загрозою євроатлантичній безпеці за час десятиліть. Москва сподівалася, що це буде

триденна війна, але зараз іде 15-й місяць», — сказав Бауер на пресконференції після зустрічі керівників генеральних штабів 31 країни НАТО.

«Сила та рішучість українського народу та військових продовжують дивувати нас. Військові командири НАТО заповнили (у середу) у своїй непохитній підтримці. Немає сумнівів, що НАТО підтримуватиме

Україну стільки, скільки буде потрібно», — додав він.

Він також застеріг від помилки в оцінці амбіцій росії. «росія не має наміру зупинитися на Україні. Її амбіції виходять далеко за межі країни. Ми бачили це в Абхазії, Південній Осетії, а також у Придністров'ї», — сказав адмірал Бауер.

РАР/С.Ч.

## ЗАЯВА МЗС УКРАЇНИ

щодо участі лідерів Вірменії, Казахстану, Киргизстану, Таджикистану, Туркменістану та Узбекистану в заході на червоній площі в москві

Звернули увагу на участь в заході на червоній площі в москві 9 травня прем'єр-міністра Вірменії, президентів Казахстану, Киргизстану, Таджикистану, Туркменістану та Узбекистану.

Під час заходу президент російської федерації владімір путін, який розшукується міжнародним правосуддям за скоєння воєнних злочинів, виправдовував вбивства українців, знищення українських міст та сіл, викрадення українських дітей та репресії проти мешканців захоплених українських територій. У ніч перед зібранням рф випустила по Україні 25 крилатих ракет, зокрема 15 по Києву, аби заподіяти ще більше смертей та завдати ще більше руйнувань на українській землі.

Учасникам була продемонстрована російська військова техніка, яка вже десяти рік поспіль бере участь в неспровокованій агресивній війні росії проти України.

Розглядаємо участь лідерів зазначених іноземних держав в публічному заході поряд із воєнним злочинцем, який хизується розв'язанням війни в Європі в масштабах, незаних із часів Другої світової війни, як аморальний та недружній крок щодо України, вияв зневаги до українського народу, який бореться за своє виживання та свободу.

Народи Центральної Азії та Кавказу внесли неоціненний вклад у перемогу над нацизмом 78 років тому. Вони не заслуговують на долю бути використаними зараз кремлем для участі в фальшивому дійстві, яке не має нічого спільного із подвигом переможців над нацизмом.

## МІНІСТР ОБОРОНИ БРИТАНІЇ ПІДТВЕРДИВ ПЕРЕДАЧУ УКРАЇНІ ПАКЕТ «STORM SHADOW»

Велика Британія офіційно підтвердила передачу Україні ракет "Storm Shadow". Ракети передані безкоштовно.

Про це заявив міністр оборони Бен Воллес, повідомляє "РБК-Україна" з посиланням на "Sky News".

"Сьогодні я можу підтвердити, що Великобританія безкоштовно передає Україні ракети „Storm Shadow“. „Storm Shadow“ — це ракети великої дальності, призначені лише для високоточних ударів", — сказав він депутатам у Палаті громад.

За його словами, "Storm Shadow" доповнять вже подаровані системи великої дальності, у тому числі ракети "HIMARS" та "Harpoon", а також власну крилату ракету України "Нептун" та

➔ Міністр...стор. 14

## «ЗАБЕРІТЬ ЙОГО ДО СЕБЕ»

(«РС»). — Приморський районний суд російського міста Петербурга засудив 60-річну Ірину Цибаньову на два роки умовного терміну.

Цибаньова на початку жовтня 2022 року залишила на могилі батьків владіміра пугіна на Серафимівському цвинтарі в Петербурзі записку: «Батьки маніяка, заберіть його до себе, від нього стільки болю та бід, весь світ молить про його смерть. Смерть путіну, ви виростили виродека та вбивцю».

Через кілька днів до Цибаньової прийшла поліція, її звинуватили у нарузі над місцями поховань за мотивами політичної ненависті (п. б. ч 2 ст. 244 Кримінального кодексу рф).

## МІНІСТР ОБОРОНИ БРИТАНІЇ ПІДТВЕРДИВ ПЕРЕДАЧУ УКРАЇНИ РАКЕТ «STORM SHADOW»

➔ Закінчення з стор. 10

засоби більшої дальності, передані іншими країнами.

"Україна має право захищатися. Використання 'Storm Shadow' дозволить Україні відтіснити російські сили, що перебувають на суверенній території України", — додав він.

Раніше "CNN" повідомило, що Велика Британія передала Україні кілька крилатих ракет "Storm Shadow", надавши українським силам новий ударний потенціал перед контр-наступом.

"Storm Shadow" — це ракета великої дальності, спільно розроблена Британією та Францією, яка зазвичай запускається з повітря. Дальністю її стрілянини понад 250 км — це трохи менше від дальності американських ракетних систем класу "земля-земля" "ATACMS", про які Україна давно просила.

Олександр Білоус, «РБК-Україна»

Плянуйте посвячення нового пам'ятника на Зелені Свята чи Великдень?

Зауважте, що виготовлення пам'ятника на замовлення може тривати від 2-х до 4-х місяців.

Замовляйте якнайшвидше, щоб уникнути розчарувань. Фірма виготовлення пам'ятників



## Eternity in Granite

вигідно розташована в бюро Цвинтаря, пропонує:

- Великий вибір граніту
- Індивідуальне оформлення на комп'ютері
- Професійні портрети та різьба
- Написи будь-якою мовою на бажання замовника
- Помірковані ціни

"Eternity in Granite" передає свої прибутки на утримання Цвинтаря. За дальшими інформаціями просимо звертатися до адміністрації.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦВИНТАР СВЯТОГО ВОЛОДИМИРА  
1280 Dundas Street West  
Oakville, Ontario  
L6M 4H9

Тел: (905) 827-1647 1-888-386-1264 Факс: (905) 847-9108



**OMNI 1 - ON**  
субота - 8 PM  
вівторок - 11 PM\*  
п'ятниця - 9 AM\*  
субота - 7 AM\*

**OMNI - AB**  
неділя - 8 AM  
вівторок - 1 PM\*

**OMNI - BC**  
неділя - 8 AM  
вівторок - 10 AM\*  
п'ятниця - 2 PM\*

\*Повторення

## ПІСНЯ УКРАЇНИ

РАДІОПРОГРАМА  
SONG OF UKRAINE

3 понеділка до п'ятниці  
7:30 вечора  
на хвилі 1320 AM

В прямому ефірі  
www.cjmr1320.ca

## ОГОЛОШЕННЯ

Тел.: (416) 516-2443  
Факс: (416) 516-4033  
e-mail: homin@on.aibn.com

## ЗНАЙОМСТВО

Поважна особа має бажання зустріти партнера для знайомства віком 70+ років

Марія  
Тел.: 416-936-7677

## ПРАЦЯ

Миття вікон на висоті в околицях Торонто-Міссісага-Бурлінгтон. Добра оплата працьовитий та відповідальній особі. Потрібно мати SIN і авто.

Тел.: 1-519-650-1489  
Грождана

*Road to Professionalism*

Steve  
905-385-8332  
Specializing in: Senior Driver Education 80+ licence Renewal  
Classroom Teacher In-Car Educator D.C.A

## Купівля та продаж нерухомості !



**RE/MAX**  
Professionals Inc. Brokerage  
Independently Owned and Operated  
Tel: (416) 232-9000  
Fax: (416) 232-1281

- Професійна допомога при купівлі та продажі будинків, квартир, бізнесів  
- Допомога в отриманні mortgage  
- Безкоштовні консультації

**БОГДАН ПОПОВИЧ**

Sales Representative

E-mail: bpopovych@trebnet.com

(Not intended to solicit agencies of any kind)

Cell: (416) 882-3490



**ПОСТУП**  
українська радіопрोगрама  
Щонеділі 9-10 год. вечора  
на хвилях FM 88,9  
у прямому ефірі

www.cirvfm.com

Новини з України та світу  
Інтерв'ю та дискусії  
Замовляйте у нас музичні вітання

Tel. 647-550-5735

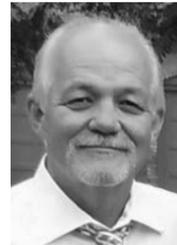
e-mail:  
ukrradiofm@gmail.com

Слухайте і підтримуйте нас!  
Розрахунковий рахунок #43282  
у кредитовій спілці Будучність

Керівник і ведуча - Любомира Матвіяс

Steve M. Woloshyn

Sales Representative



7045 Edwards Blvd.  
Suite 401 Mississauga, ON L5S 1X2

Office: 905-565-9200  
Fax: 905-565-6677 Cell:  
416-823-5551

www.SteveWoloshyn.com  
Email:swoloshyn@trebnet.com

Пам'ятайте, що з кожного продажу я жертвую, у Вашому імені,  
\$500 на Euromaidan для допомоги українським військовим.

## FRIENDS OF UKRAINE DEFENSE FORCES

## DONATE TODAY

Будьмо в  
**КОНТАКТ-і**

ONTARIO: Thursday at 10:00 PM  
Sunday at 3:00 PM  
Tuesday at 8:00 AM

ALBERTA: Sunday at 10:00 AM

British Columbia: Sun 11:00 AM



## Next GEN!

ON: Thu at 11:00 PM, Sat at 9:30 PM, Sun 4:00 PM

AB: Thu at 1:30PM, Sat. 1:30 PM BC: Sat at 11:00 AM

ALBERTA KONTAKT: AB: SUN 3:00 PM, Mon 8:00, Tue 3:00 PM

ON: TUES 7:00 AM BC: SAT 15:00

STUDIO@KONTAKT.CA

## ПОМЕРЛА ЗВ'ЯЗКОВА КОМАНДИРІВ УПА КАТЕРИНА ЩЕРБА

10 травня 2023 року померла Катерина Щерба (псевдо Олеся), яка була зв'язковою командирів УПА, зокрема Романа Шухевича, на Франківщині, протягом 1943-1945 років. Згодом, переїхавши до Львова, працювала вчителем української мови та літератури. А після здобуття Україною незалежності стала однією з перших членкинь Громадської організації «Львівське крайове братство ветеранів національно-визвольної боротьби (Львівське братство ОУН-УПА)».

Катерина Щерба («Олеся») народилася 31 березня 1929 року у селі Виспа Івано-Франківської області.

Мати Катерини була активісткою «Союзу українок», батько – постійним головою місцевої філії Товариства «Просвіта». Навчалася у Рогатинській гімназії, згодом вступила до учительської семінарії в Рогатині.

Протягом 1943-1945 років була зв'язковою командира УПА Романа Шухевича («Тура»), командира 13-ї Военної округи УПА «Лисоня» Омеляна Польового («Остапа») та Дмитра Карпенка («Яструба») – курінного сотні окремого призначення «Сіроманці».

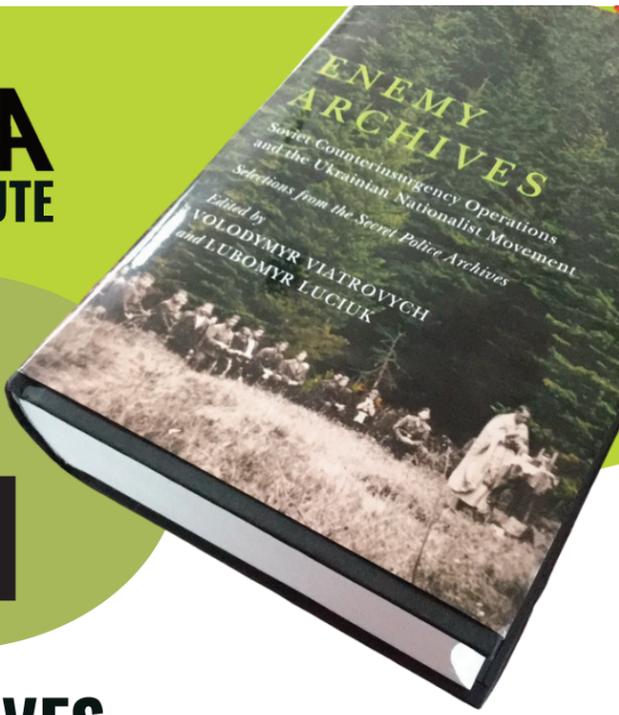
Для того, щоб допомагати повстанцям, пані Катерина ще коли навчалася в Рогатині і була зв'язковою Романа Шухевича, пройшла курси медсестер. Вона неодноразово була на Золотій поляні, де стояв вишкіл партизанського відділу «Сіроманців».

Одного разу Катерину Щербу мало не арештували. Уникнути цього їй допомогли люди. Задля безпеки, залишаючись у підпіллі, вона часто змінювала міста, переїздила, міняла квартири. Потім вийшла заміж і змінила прізвище. Переїхала до Львова і так загубилася для НКДБ. Закінчила Львівський університет. Спершу вступила на німецьку філологію, потім перевелася на українську.

Протягом свого життя працювала вчителькою української мови та літератури у місті Львові. Після здобуття Україною незалежності стала однією з перших членкинь Громадської організації «Львівське крайове братство ветеранів національно-визвольної боротьби (Львівське братство ОУН-УПА)». Чоловіком Катерини Щерби був заступник голови Львівського крайового братства ветеранів ОУН-УПА, педагог та громадський діяч Іван Щерба.

# UCRAINICA RESEARCH INSTITUTE

## BOOK LAUNCH



**BOOK:**  
**ENEMY ARCHIVES**  
SOVIET COUNTERINSURGENCY OPERATIONS AND THE UKRAINIAN NATIONALIST MOVEMENT

**AUTHORS:**  
**VOLODYMYR VIATROVYCH & LUBOMYR LUCIUK**

 **PROFESSOR LUBOMYR LUCIUK,**  
CANADIAN ACADEMIC, AUTHOR, PROFESSOR AT THE ROYAL MILITARY COLLEGE OF CANADA

 **FRIDAY, 26 MAY, 2023**

 **START AT 7:00 PM - 9:00 PM**

 **OLD MILL TORONTO, 21 OLD MILL RD., WESTMINSTER ROOM**

**FOR MORE INFORMATION**

 416.516.8223  [www.lucorg.com](http://www.lucorg.com)

**DONATIONS ARE WELCOME**

**SPONSORED BY**







**BCU Insurance**  
Protection. For Life.™



**KMI BROKERS**  
Business • Home • Auto • Life

**ЖИТЛО**



**HOME**

**АВТО**



**AUTO**

**КОМЕРЦІЙНЕ**



**COMMERCIAL**

**ПОДОРОЖ**



**TRAVEL**



BCU Insurance protects you and your family from life's unexpected events by providing insurance coverage to meet your needs and goals. BCU Insurance oversees the daily management of a wide range of insurance portfolios including commercial, home, travel and auto insurance. BCU Insurance established an alliance with KMI Brokers Ltd., establishing the KMI Brokers –Toronto Branch.

*Відділ страхування - BCU Insurance захищає вас і вашу родину у разі несподіваних життєвих подій, надаючи страхове покриття, відповідно до ваших потреб і цілей. BCU Insurance контролює щоденне управління широким спектром страхових портфоліо, включаючи комерційні, житла, подорожей та автострахування. BCU Insurance уклала альянс із KMI Brokers Ltd., заснувавши KMI Brokers – Toronto Branch.*

**Connect with us TODAY!**

**Julia Tchoryk, Vice President | [julia.tchoryk@bcuinsurance.com](mailto:julia.tchoryk@bcuinsurance.com) | [bcuinsurance.com](http://bcuinsurance.com) | 416.763.8902**

**BCU**  **Wealth Management**  
Invested. For Life.™

**RAYMOND JAMES®**

БЕЗКОШТОВНІ  
КОНСУЛЬТАЦІЇ



FREE  
CONSULTATIONS

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ  
ПІДХІД



PERSONALIZED  
APPROACH

ІНВЕСТИЦІЙНІ  
РІШЕННЯ



INVESTMENT  
SOLUTIONS



**Max Trojan**  
Wealth Manager  
max.trojan@bcuwm.com  
416-763-8900

BCU Wealth Management is a full-service boutique investment firm that offers comprehensive financial planning, retirement planning, education planning, and offer various investment solutions.

*Відділ управління майном - BCU Wealth Management – це компанія з повним набором послуг, яка пропонує комплексне фінансове планування, пенсійне планування, освітнє планування, а також різноманітні інвестиційні рішення.*



**Andrew Ostapchuk**  
Associate Financial Advisor  
andrewo@bcuwm.com  
416-763-7016



**416-763-8900 | info@bcuwm.com | www.bcuwm.com**

**BCU**  **Кредитова Спілка Будучність**

# КРЕДИТ НА НЕРУХОМІСТЬ



**5.35%\***  
5 років

Завітайте до відділу Кредитової Спілки Будучність або на сайт [bcufinancial.com](http://bcufinancial.com).

Rates are annual and subject to change. Offer valid from February 1, 2023.  
\*Terms and conditions apply: 5 year closed, fixed rate only; conventional or high-ratio; OAC; detailed terms and conditions available upon request.  
We reserve the right to change, extend, or withdraw this offer at any time.